

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI**

**CAMBRIDGE IGCSE ULUSLARARASI AKREDİTASYON
PROGRAMININ KAMU LİSELERİNDE
KABUL EDİLME VE UYGULANMA SÜRECİNE İLİŞKİN
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMİR ERSOY

**ANKARA
MART, 2021**

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI**

**CAMBRIDGE IGCSE ULUSLARARASI AKREDİTASYON
PROGRAMININ KAMU LİSELERİNDE
KABUL EDİLME VE UYGULANMA SÜRECİNE İLİŞKİN
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMİR ERSOY

DANIŞMAN: PROF. DR. YASEMİN KARAMAN KEPENEKÇİ

**ANKARA
MART, 2021**

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Emir ERSOY adlı öğrencinin hazırladığı “Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının Kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulanma Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri” başlıklı bu çalışma Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı/Eğitim Yönetimi ve Teftişi Programı’nda jüri üyelerince oy birliği ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan	Doç.Dr.Nihan DEMİRKASIMOĞLU	
Üye	Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ	
Üye	Doç.Dr.Pelin TAŞKIN	

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından 12/03/2021 tarihinde, Enstitü Yönetim Kurulunca .../.../20... tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Emir ERSOY

ÖZET

CAMBRIDGE IGCSE ULUSLARARASI AKREDİTASYON PROGRAMININ KAMU LİSELERİNDE KABUL EDİLME VE UYGULANMA SÜRECİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

ERSOY, Emir

Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ

Mart 2021, xii + 83 sayfa

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de İstanbul İli sınırları içerisinde bulunan ve uluslararası Cambridge IGCSE programını uygulayan kamu liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin bu programın okullarında kabul edilme ve uygulanma sürecinde yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözümünde izledikleri yollara ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda 2020–2021 Eğitim-Öğretim yılında söz konusu akreditasyon programını uygulayan iki okulda görev yapan toplam 13 yönetici ve öğretmen çalışmaya dâhil edilmiştir. Nitel yaklaşımın benimsendiği araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilmiştir.

Cambridge IGCSE programının kabul edilme ve uygulama süreciyle ilgili olarak büyük oranda bir sorun yaşanmadığı anlaşılmıştır. Bu programın kabul edilmesi ve uygulanması aşamasında çevresel olarak çok fazla sorun ile karşılaşılacakla beraber; bürokratik, yasal, ekonomik ve akademik sorunlar ile daha fazla karşılaşmıştır. Ayrıca uygulama aşamasında gerek öğrencilerin gerekse öğretmenlerin İngilizce bilme seviyesinin zaman zaman yetersiz kaldığı ileri sürülmüştür. Öğrencilerin hem Milli Eğitim Bakanlığı programını hem de Cambridge IGCSE programını bir arada yürütebilmesi için hafta sonu da dersler yapılmış ve yaz okulları açılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Cambridge IGCSE, akreditasyon, yönetici ve öğretmen

ABSTRACT

THE VIEWS OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS ABOUT ACCEPTANCE AND IMPLEMENTATION PROCESS OF CAMBRIDGE IGCSE INTERNATIONAL ACCREDITATION PROGRAM IN PUBLIC HIGH SCHOOLS

ERSOY, Emir

Master, Educational Sciences

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKCI

March 2021, xii + 83 pages

The aim of this study is to reveal the views of administrators and teachers working in public schools, which are located in Istanbul and apply Cambridge IGCSE program, about the problems faced in the acceptance and implementation process of this program in their schools and the ways they followed in solving these problems. In this context, a total of 13 administrators and teachers working in two schools implementing the mentioned accreditation program in the 2020–2021 academic year are included in the study. In the research, in which the qualitative approach has been adopted, data has been gathered through a semi-structured interview form developed by the researcher and analyzed with content analysis.

It is stated that there is no major problem with regard to the Cambridge IGCSE course admission process, Although not too many environmental problems were encountered during the acceptance and implementation of this program, bureaucratic, legal, economic and academic problems had been encountered more. However during the implementation phase, it is stated that both students and teachers' English levels could be insufficient from time to time. In order for students to take both the Ministry of Education program and the Cambridge IGCSE program together, classes have been held at the weekend and summer schools have been opened.

Key Words: Cambridge IGCSE, accreditation, administrator and teacher

ÖNSÖZ

Günümüzde sık sık neredeyse eğitimle ilgili her platformda dile getirilen eğitimde fırsat eşitliği kavramının içini doldurabilemenin somut bir örneğinin, Cambridge IGCSE uluslararası akreditasyon programının kamu liselerinde uygulanması olduğunu söylemek çok da yanlış olmaz. Belli bir kapasiteye sahip olan; ancak ailesinin maddi durumu el vermediği için herhangi bir uluslararası programa erişme şansı olmayan öğrencilerin kamu liselerinde bu şansa erişebilmeleri gerek öğrenciler için gerekse toplum için büyük bir imkân olarak görülebilir. Üniversite sınavlarında başarının ana hedef olarak görüldüğü bugünlerde bu tarz bir programa dâhil olmak; gençlerin bakış açısını biraz olsun değiştirecek, belki de hayata dair radikal kararlar almalarını sağlayacaktır.

Türkiye genelindeki diğer kamu liselerine de örnek olabilmesi amacıyla yola koyulduğum bu çalışmanın ortaya çıkmasında desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, olumlu eleştirileri ve engin liderlik anlayışı ile araştırma süresince bana usanmadan yardım eden, danışman hocam Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ'ye çok teşekkür ederim.

Son olarak tüm eğitim ve çalışma yaşamım boyunca maddi ve manevi desteklerini her zaman hissettiğim ailem ile yüksek lisans eğitimim ve özellikle tez yazım sürecinde yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Burcu ALTINSOY'a ve Dr. Gül KURUM'a çok teşekkür ederim.

Emir ERSOY

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR	xii
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amaç.....	5
Önem.....	6
Sınırlılıklar	7
Tanımlar.....	7
BÖLÜM 2.....	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
Akreditasyon Kavramı.....	8
Akreditasyon Çeşitleri.....	9
Akreditasyon Süreci.....	10
Standartların Oluşturulması.....	10
Hazırlık ve Özdeğerlendirme.	11
Kurum Ziyareti ve Dış Değerlendirme.....	11
İzleme	11
Akredite Etme (Karar ve Onay).	11
Sürekli Gözden Geçirme	11
Eğitim Kurumlarında Akreditasyon.....	12
İlk ve Ortaöğretimde Akreditasyon.....	13
IB (International Baccalaureate).	13
Cambridge Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifikası.....	17
Öğretim Programı.	18
Dersler.....	19
Ana Dersler.....	19
Seçmeli Dersler	20
Nitelik/Yeterlik Değerlendirme	21
Cambridge IGCSE Sınıf Desteği	21
Öğretim Materyalleri.....	21
Bilim Yarışmaları.....	22
Okul Destek Merkezi.....	22
Öğretmenler İçin Mesleki Gelişim.	22

Eğitimler.....	22
Giriş Eğitimi	22
Ek Eğitimler	23
Zenginleştirilmiş Mesleki Gelişim	24
Çevrimiçi Öğrenme	24
Cambridge IGCSE Kayıt Kabul Kalite Standartları	24
Okulun Misyonu ve Eğitim Değerleri	25
Okulun Yönetimi ve Liderlik	25
Öğretme ve Öğrenme Kalitesi.....	25
Okulun Fiziksel Çevresi	26
Yasal Yükümlülükler	26
Cambridge IGCSE Kayıt Kabul İşlem Basamakları.....	27
İlginin Deklare Edilmesi	27
Başvuru Formunun Doldurulması	27
Onay Ziyareti.....	28
Cambridge’e Kabul Edilme.....	29
Cambridge IGCSE ile IB Programı Arasındaki Farklar	30
Tarihçe.....	30
Eğitim Seviyesi veya Zorluğu.....	31
Not Verme.....	32
BÖLÜM 3.....	33
YÖNTEM.....	33
Araştırmanın Modeli.....	33
Çalışma Grubu	33
Verilerin Toplanması	35
Verilerin Analizi	36
BÖLÜM 4.....	38
BULGULAR VE YORUMLAR	38
Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı’nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Sorunlar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	38
Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’na Kabul Edilme Sürecinde Karşılaşılan Bürokratik ve Yasal Sorunlara İlişkin Görüşleri	38
Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’na Kabul Edilme Sürecinde Karşılaşılan Ekonomik Sorunlara İlişkin Görüşleri ...	41
Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’na Kabul Edilme Sürecinde Karşılaşılan Çevresel Sorunlara İlişkin Görüşleri	43
Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı’nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzledikleri Yollar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	46
Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı’nın Uygulama Aşamasında Yaşanan Sorunlar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	49

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Yasal ve Bürokratik Sorunlara İlişkin Görüşleri	49
Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Ekonomik Sorunlara İlişkin Görüşleri	53
Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Çevresel Sorunlara İlişkin Görüşleri.....	56
Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Akademik Sorunlara İlişkin Görüşleri	59
Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzledikleri Yollar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	62
BÖLÜM 5.....	67
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	67
Sonuçlar	67
Öneriler	68
KAYNAKLAR.....	70
EKLER	73
EK 1. Görüşme Formu.....	74
EK 2. Görüşme İzni Formu.....	77
EK 3. Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni	78
EK 4. Etik Kurul Onayı	81
BENZERLİK BİLDİRİMİ	82
ÖZGEÇMİŞ.....	83

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Türkiye'de IB Programı Uygulayan Okullar	16
Tablo 2. Türkiye'de Cambridge IGCSE Programı Uygulayan Okullar.....	18
Tablo 3. Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı.....	34
Tablo 4. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Bürokratik ve Yasal Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	38
Tablo 5. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Ekonomik Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	41
Tablo 6. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Çevresel Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	44
Tablo 7. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzledikleri Yollara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	46
Tablo 8. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Bürokratik ve Yasal Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	49
Tablo 9. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Ekonomik Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	54
Tablo 10. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Çevresel Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	56
Tablo 11. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Akademik Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı.....	59
Tablo 12. Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzledikleri Yollara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	62

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1. Akreditasyon Süreci	10

KISALTMALAR

IGCSE	International General Certificate of Secondary Education
CIS	Council of International Schools
IB	International Baccalaureate
NEASC	New England Association of Schools and Colleges

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanarak, amaçları belirtilmiş, önemi ve sınırlılıkları açıklanmış, araştırmada geçen kavramların tanımları verilmiştir.

Problem

Yirmi birinci yüzyılın bilgi toplumunda eğitimden ve eğitim kurumlarından beklentilerin önceki dönemlere göre önemli oranda arttığını söylemek mümkündür. Eğitim kurumlarının artan beklentilere cevap verebilirlik düzeyi, sundukları eğitimin kalitesiyle doğru orantılıdır. Eğitim kurumlarının belli bir kalitede eğitim hizmetini sürdürülebilir biçimde sunma ihtiyacı bu kurumlar için belli standartların geliştirilmesini ve eğitim kurumlarının bu standartlara uygunluğunun değerlendirilmesini gündeme getirmiştir. Bu süreç “denklik” ya da “akreditasyon” kavramlarıyla isimlendirilmektedir. Küreselleşen dünyada akreditasyon sistemi hemen hemen tüm alanlarda kullanılmaya başlanmıştır. Eğitim bu alanlardan yalnızca biridir. Özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde, verilen eğitimlerin karşılıklı olarak tanınması ve eğitim kalitesinin artması akreditasyon sisteminin getirilerinden biri olarak sayılabilir. Eğitimde gerek Avrupa gerekse Dünya çapında meydana gelen bu standartları yakalama çabasının da ister istemez akreditasyon süreçlerine dâhil olma gereksinimini beraberinde getirdiğini söylemek yanlış olmaz.

Eğitimin kalitesini yükseltmek adına dâhil olunan akreditasyon sürecinin temelini önceden tespit edilmiş ve geliştirilecek sistemin özelliklerini niteleyen bir dizi standart oluşturmaktadır (Kavak, 1999). Standart kavramı ise “belirli bir amacın gerçekleştirilebilmesi için gerekli ve yeterli nitelik ve nicelik düzeyi” olarak tanımlanmaktadır. Standart belirleme, sistemin hatalardan arınık tutulabilmesi için incelenebilmesi, performansının değerlendirilerek geliştirilebilmesini sağlayarak kalite geliştirme ve kalite güvencesi oluşturma süreçlerinin temelini oluşturmaktadır (Erişen, 2003).

Ülke bazında çeşitlilik göstermekle birlikte akredistasyonun büyük ölçüde benzer özellikleri vardır. Söz konusu özellikleri şu şekilde sıralamak mümkündür (Günlü, 2000):

1. Akreditasyon, bir programın veya bir kurumun belirlenmiş standartlara göre kalite açısından etkinliğinin ölçülmesini kapsamaktadır.
2. Akreditasyonun kökeninde programın veya kuruluşun amacı ile hedefleri yer almaktadır.
3. Akreditasyona sahip olan kuruluş veya programın kamu tarafından kaliteye ilişkin beklentileri yerine getirdiği ya da daha fazlasını karşıladığı anlamı çıkmaktadır.
4. Uluslararası kabulde akreditasyon, genellikle beş ve on senelik sürelerle geçerli olmaktadır. Ancak ciddi problemler yaşanması durumunda bu süre değişebilmektedir.

Akreditasyonun kaliteli bir eğitim hizmetinin sunulabilmesinde önemli yararları olduğu görülmektedir.

Hızlı gelişmeler sonucunda dünya üzerindeki ülkelerin ekonomi, siyaset ve kültür alanlarında olduğu gibi eğitimde de işbirliği içerisinde olmaya ve aynı politikaları izlemeye başladıkları dikkat çekmektedir. Bir ülkede benimsenen eğitim sisteminin ileride ne şekilde değişeceğinin ve eğitim konusunda ne gibi adımlar atılması gerektiğinin belirlenmesi hususunda eğitim politikalarının önemi yadsınamaz. Sağlam, Çıray ve Özüdoğru'ya (2011) göre Avrupa Birliği'nde (AB) ülkeler tarafından uygulanan ortak bir eğitim politikası olmamakla birlikte üye ülkelerin eğitim konusunda benzer uygulamalara sahip olması teşvik edilmektedir. Üye ülkeler tarafında uygulanacak ortak bir eğitim politikası belirlemek adına çeşitli düzenlemler ve çalışmalar yapılmaktadır. Kısacası AB, diğer alanlarda olduğu kadar eğitim alanında da ortak bir hareket tarzı belirleme çabasıdadır. Gültekin ve Anagün'e (2006) göre, "AB ortak bir eğitim sistemi geliştirmemekle birlikte üye ülkelerin birbirine yakın uygulamaları benimsemesini desteklemektedir."

Küreselleşen dünyanın hızına yetişebilmek, ayak uydurabilmek ve gereklerini karşılayabilmede başarılı olabilmek için eğitim alanında dikkat edilmesi gereken ve aşağıda maddeler halinde belirtilen bir takım hususlar mevcuttur (Çalık ve Sezgin, 2005):

1. Eğitim hayat boyu durmaksızın devam eden bir faaliyet olmalıdır. Yaşam şartları ne şekilde değişirse değişsin (hızlı gelişen teknoloji ve artan bilgi birikimi) eğitimin ömür boyu sürekliliği aksatılmamalıdır. Bununla birlikte, eğitim süreci içerisinde sadece belirli bilgiler aktarılmamalı, bireyin öğrenme kapasitesi de güçlendirilip geliştirilmelidir.
2. Eğitim, zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın hayatın her alanında yer almalıdır. Evde ve işyerinde eğitim imkânları sağlanmalı, sınıflarda olduğu kadar

internet ve televizyonda da eğitim etkili şekilde verilmelidir. Bireylerin sürekli öğrenme kapasitelerini geliştirmek için eğitim kurumları ile işletme sektörleri ve toplumun diğer kurumları işbirliği içinde çalışmalıdır.

3. Eğitim, eleştirel düşünmeye, iletişime ve problem çözme becerilerine odaklanmalıdır. Eğitim süreci, yeni sorun ve fırsatlar ortaya çıktığında, bireyleri açık ve eleştirel düşünmeye hazır hale getirmelidir.

4. Öğrenme, toplumun gelişmesinde önemli bir etken olduğu için, eğitim toplumsal gelişmeye yatırım niteliğinde olmalıdır. Bu nedenle toplumlar, sadece maddi sermayeye ve ekonomik alanlara değil; aynı zamanda eğitime de gereken yatırımı yapmalıdır. Toplumsal bir yatırım özelliği taşıyan eğitim, toplumun gerçeklerinden soyutlanamaz.

5. Eğitim sistemi, öğrencilere küresel bir vatandaşlık anlayışı kazandırmalıdır. Küreselleşen dünyada, bireylerin sadece kendi tarihlerini, kültürlerini ve dillerini öğrenmeleri yeterli olmayacaktır. Global pazar ekonomisinde başarıyla çalışmak, farklı insanların ve kültürlerin özelliklerini bilmeyi gerektirir. Kendi yaşadığı coğrafyanın dışına çıkamayan bireylerin, küreselleşen bir dünyada başarılı olmaları çok zor olacaktır.

6. Eğitim, bireyler ve örgütler arasında ortaklıklar kurma becerisini sağlamalıdır. Eğitim kurumları arasında olduğu kadar, işletme, endüstri ve kamu kuruluşları arasında da, ulusal ve uluslararası düzeyde ortaklıkların kurulması sağlanmalıdır. Bu anlamda, bir eğitim örgütü sadece kendi uzmanlık alanında tek başına kalmaz, toplumun ve dünyanın değişen ihtiyaçlarına cevap vermek zorundadır.

Bilgi artışı ve çeşitliliğinin hızlı bir şekilde yaşandığı çağımızda okullar yeniden yapılanma süreci ile geçirmek zorunda kalmışlardır ve bu süreç devam etmektedir. Geleneksel okul örgütlenmesi çağımızın gereksinimlerine cevap vermekte zorlanmaktadır (Fındıkçı, 2004). Eğitim sisteminin öğrenmeyi öğrenen, bilgi üreten ve bu bilgiyi kullanabilen, araştırma ve sorgulama yapan, eleştirel bakış açısına sahip, yerel ve uluslararası değerleri bir potada eritebilen, vizyon sahibi ve stratejik düşünme kabiliyetine sahip bireyler yetiştirmeye uygun olacak şekilde bir organizasyon yapısı geliştirilmelidir (Balcı, Aydın, Yılmaz, Memduhoğlu ve Apaydın, 2007, 148).

Eğitim plan ve programları, araştırmayı seven bireylerin yetişmesine olanak sunacak, araştırma ruhunu ortaya çıkmasına şans tanıyacak bir içeriğe sahip olmalıdır. Öğrenmeyi öğrenebilmek okulda öğretilen konulardan veya işlenen öğretim programından daha önemli bir husustur. Öğretilen bilgiler kısa bir zaman zarfında işlevini kaybedebilmekte; ancak çağımızda düşünme, araştırma, sorgulama ve çalışma becerilerinde yeni yöntem ve uygulamaları öğrenmek çok önemlidir (Doğan, 2004).

Uygulanabilirliği yüksek ve kısa süreli olmayan eğitim politikalarıyla kaliteli eğitim hedefine ulaşılabilir. Eğitimde yenilenme sürecine girilmesi gerektiği artık herkesçe kabul gören ve benimsenen bir fikir olmaya başlamıştır. Eğitimdeki bu yenilenme süreci

fikri sadece Türkiye’de değil, birçok dünya ülkesinde de gündeme gelmiştir. Özellikle 1980-1990’lı yıllarda birçok ülkenin eğitim sistemlerinde yenileme süreçlerine girmiştir (Bıkmaz, 2006). Dünya üzerinde eğitim alanında gerçekleşen bu yenilenme, bilgi toplumuna geçiş sürecinin kaçınılmaz hale getirdiği değişimler ve küreselleşen dünyada söz sahibi olabilmek için devletlerin vatandaşlarını düşünsel açıdan geliştirme zorunluluğundan dolayı ortaya çıkmaktadır. Özellikle eğitim programları geliştirmenin merkezine öğrencilerin küreselleşme farkındalığını arttırma, problem çözme, iletişim ve uluslararası alanda ihtiyaç duyacakları yabancı dil kullanma kabiliyetlerini geliştirme gibi becerileri kazandırma koyulmuştur (Law, 2004; akt. Bıkmaz, 2006). Kısacası söz konusu gelişim ve değişim sürecinde ve özellikle küresel becerilerin geliştirilmesinde, eğitim en kıymetli araç konumundadır denilebilir.

Öğrencilerin değişen bu dünya şartlarına uyum sağlayabilmeleri için eğitim sisteminde bulunması gerekenler özetle şöyle sıralanabilir (Demir, 2009):

1. Merak ve eleştirel sorular sorabilme ve yanıtları değerlendirme becerileri,
2. İşbirlikçi öğrenmenin yanı sıra bağımsız yaratma kapasitesi,
3. Eleştirel ve düşündürücü araştırma yapma becerileri,
4. Kişinin kendi kültürünü anlaması ve değer vermesi,
5. Yerel toplumlara hizmet edebilme yeteneğinin geliştirilmesi,
6. Farklı kültürlerin insanları arasında barış, anlayış ve saygı duygularının geliştirilmesi.

Yukarıda da belirtildiği üzere çağımızda uluslararası alanda gerçekleşen kültürel, ekonomik ve siyasi değişimlere ayak uydurmanın gerekliliği kaçınılmazdır. Bu hızlı gelişen değişiklikleri yakalamanın yolu da eğitimden geçmektedir. Eğitimin uluslararası seviyede kabul görmüş bir yeterliliğe getirilmesi, bireylere dünya vatandaşı fikrinin kazandırılması, eleştirel ve sorgulayıcı bir düşünce kabiliyetinin geliştirilmesi gibi hedeflere ulaşabilmek adına eğitim programlarında bir yenilemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim programlarını bu seviyeye çıkarabilmenin en kolay yolu ise, uluslararası akreditasyona sahip eğitim programlarının uygulanması olarak söylenebilir. Türkiye’de söz konusu uluslararası akreditasyonlara sahip eğitim programlarına sahip okullar bulunmaktadır; ancak bunların çok az bir kısmı kamu okuludur. Kamu okullarının uluslararası programlara geçişinin az olmasının çeşitli nedenleri (ekonomik, üniversite sınavları, bürokratik işlemler vb.) mevcuttur. Bahse konu uluslararası akredite eğitim programlarından Cambridge IGCSE programı bu araştırma kapsamında incelenmiştir.

Türkiye’de 2021 yılı itibariyle bu programı uygulayan sadece iki kamu lisesi vardır ve ikisi de İstanbul’da bulunmaktadır. Bu araştırmanın problemi uluslararası akreditasyon programlarından olan Cambridge IGCSE programının Türkiye’deki kamu okullarında kabul edilme ve uygulanma sürecinin nasıl olduğudur.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, 2020–2021 Eğitim–Öğretim Yılında İstanbul İli sınırları içerisinde bulunan ve uluslararası Cambridge IGCSE programını uygulayan kamu liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin bu programın okullarında kabul edilme ve uygulanma sürecinde yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözümünde izledikleri yollara ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Cambridge IGCSE programını uygulayan kamu liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin;

1. Bu programın okullarında kabul edilmesi aşamasında karşılaşılan;
 - a) Bürokratik ve yasal sorunlara,
 - b) Ekonomik sorunlara,
 - c) Çevresel sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Yukarıda belirtilen sorunları aşmak için izledikleri yollara ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Bu programın okullarında uygulanması aşamasında karşılaşılan;
 - a) Bürokratik ve yasal sorunlara,
 - b) Ekonomik sorunlara,
 - c) Çevresel sorunlara,
 - d) Akademik sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Yukarıda belirtilen sorunları aşmak için izledikleri yollara ilişkin görüşleri nelerdir?

Önem

Eğitimde sürdürülebilir kalite anlayışının tesis edilmesinde akreditasyon sürecinin ve uluslararası akreditasyon kuruluşlarının önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Uluslararası akreditasyon sürecinden başarıyla geçerek akredite olan her düzeydeki eğitim kurumunun tüm paydaşlarının beklentilerini önemli oranda karşılayacağını belirtmek yanlış olmayacaktır. Akredite olan kurumlardaki öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerine, öğretmenlerin ise mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağlayacaktır. Diğer yandan ise devletin ve toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetişmesi için eğitim kurumlarının belli standartlar sürdürülebilir biçimde sağlamasının önemi açıktır. Ayrıca çağımızın değişen şartlarına ayak uydurabilecek bireylerin yetişmesinde, uluslararası düzeyde bir eğitimin alınması neredeyse olmazsa olmazdır. Bu eğitim de uluslararası akreditasyona sahip bir eğitim programı ile verilebilir.

Türkiye’de söz konusu akreditasyonlara sahip programlar kapsamında eğitim veren okulların büyük çoğunluğu özel okullardır. Bu duruma bağlı olarak uluslararası düzeyde eğitim alan birey sayısı da kısıtlı olmaktadır. Oysa ki kamu okullarında da uluslararası geçerliliğe sahip eğitim programları uygulanarak bu bireylerin sayısı önemli ölçüde arttırılabilir. Bu çalışma, Türkiye’deki uluslararası akreditasyon programlarından Cambridge IGCSE programını uygulayan kamu liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin bu programın kabul edilmesi ve uygulanması aşamasında yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini ortaya koymasından açısından önemlidir.

Cambridge IGCSE’nin uygulanması ile ilgili olarak, ulusal literatürde herhangi bir akademik çalışmaya rastlanılmamıştır. Sadece programı uygulayan okulların internet sitesinde kısa bir tanıtım metni yer almaktadır. Bu araştırma ile Cambridge IGCSE programına yönelik ilk kez bir Türkçe çalışma yayımlanmış olacaktır, bu sayede söz konusu programın içeriği, gereklilikleri ve getirileri daha iyi anlaşılacağı ve daha geniş çevrelere uzanacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına kapsamında, bu programın kamu okullarında kabul edilmesi ve uygulanması sürecinde yaşanan sorunlar ve çözümler ortaya konulmaya çalışılacağından; çalışmanın bu programı uygulama fikri bulunan diğer kamu okullarına örnek oluşturabileceği ve programı bu uygulama konusunda cesaret verebileceği umulmaktadır. Daha çok kamu okulunun bu programı uygulamasının da daha çok öğrencinin bu programdan faydalanması anlamına geleceği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, 2020–2021 Eğitim-Öğretim Yılında Türkiye’de sadece İstanbul İli sınırları içerisinde bulunan uluslararası Cambridge IGCSE akreditasyonuna sahip kamu liselerinin yöneticilerinin (müdür ve müdür yardımcısı) ve öğretmenlerinin konuya ilişkin görüşleriyle sınırlıdır.

Tanımlar

Akreditasyon: Cambridge IGCSE programının denkliğidir.

Cambridge IGCSE Programı: Cambridge uluslararası genel ortaöğretim sertifikası programıdır.

Yönetici: İstanbul’daki uluslararası Cambridge IGCSE programı akreditasyonuna sahip kamu liselerinin müdür ve müdür yardımcılarıdır.

Öğretmen: İstanbul’daki uluslararası Cambridge IGCSE programı akreditasyonuna sahip liselerinin öğretmenleridir.

Okul: Uluslararası Cambridge IGCSE programı akreditasyonuna sahip İstanbul’daki kamu liseleridir.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde akreditasyon kavramı, akreditasyon çeşitleri, akreditasyon süreci, eğitim kurumlarında akreditasyon, Uluslararası Bakalorya Programı, Cambridge IGCSE Programı, uluslararası akreditasyon programlarına ilişkin tartışmalara yer verilmiştir.

Akreditasyon Kavramı

Fransızca kökenli bir kelime olan akreditasyonun Türkçe karşılığı “denklik”tir. Akreditasyonun kelime anlamı “Kuruluşların, üçüncü bir tarafça belirlenen teknik ölçütlere göre çalıştığının bağımsız ve tarafsız bir kuruluş tarafından onaylanması ve düzenli aralıklarla denetlenmesi”dir (TDK). Akreditasyon, ürün veya hizmetten yararlananların güvenini sağlamaya yönelik kalite güvence sisteminin genel ismidir. Hesapçıoğlu’na göre (2006) akreditasyon, bir örgütün yürüttüğü programın belirli standartlar veya kriterler ile uyumunun yetkili bir kuruluş tarafından incelenip değerlendirilerek onaylanması sürecidir.

Gönüllü olarak işleyen bir süreç olan akreditasyona devlet otoritelerinin dâhil olması söz konusu değildir. Burada devlet otoritelerince ortaya konulan düzenlemelerden ziyade, devlet-dışı kontrol mekanizmalarının geçerli olduğu öz düzenleme süreci geçerlidir (Aktan, 2007). Bu durumun da etkisiyle, ilk defa 20. yüzyılın başlarında ABD’de ortaya atılan akreditasyon kavramı AB tarafından da benimsenmiş ve giderek devlet denetiminin alternatifi olmaya başlamıştır (Doğan, 1999). Uluslararası rekabetin arttığı mevcut çağda, kalitenin geliştirilmesi ve korunması için yasal düzenlemeleri yeterli bulmayan ülkeler, otokontrol mekanizmalarını kullanarak sektörlerinin uluslararası sisteme uygunluğunun tescil edilmesi yolunu benimsemektedir (Hesapçıoğlu, 2006).

Akreditasyonun amacı, kurumların ürün ve hizmet kalitesini artırmak olup, toplam kalite kavramı da bu sürecin bir parçasını oluşturmaktadır (Doğan, 1999). Toplam kalite yönetimi; yönetim dâhil olmak üzere her türlü faaliyette takım çalışmasını, tüm kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını, işin ilk seferde doğru olarak yapılmasını temel alan, eğitimi sürekli gelişmenin ana unsuru olarak gören, kalite olgusunun kurum

politikalarına yön vermesinin benimsendiği bir yönetim şeklidir (Çetin, 2007). Eğitimde toplam kalite yönetimi de benzer biçimde, kurumun eğitimsel ve öğretimsel tüm çalışmalarında en kaliteli ve mükemmel seçkiliği yakalamak amacıyla kurumdaki tüm çalışanların sürekli gelişim kültürünü benimsediği bir felsefedir (Bridge, 2003).

Akreditasyonun özellikleri ülkelere göre farklılıklar göstermesine rağmen genel olarak ortak bazı özellikler bulunmaktadır. Günlü'ye (2000) göre bu özellikler; belli beklentiler (standartlar, ölçütler) karşısında bir kuruluşun ya da programın kalite etkinliğinin sorgulanması, kurumların ve programların özerklik ve farklılıklarının tanınması ve buna saygı gösterilmesi, akredite edilen kurum ve programların kamunun kaliteye dayanan beklentilerini yeterince ya da daha fazla karşıladıkları konusunda teminat verilmesi olarak sınırlanmıştır. Akreditasyonun en önemli faydalarından birinin, eğitim kurumunun ya da programının ülke içinde ve dışında tanınmasıdır. Akreditasyonun kaliteli bir eğitim hizmetinin sunulabilmesinde önemli yararları olduğu görülmektedir.

Eğitimde akreditasyon kavramının Türkiye'de ilk kez gündeme gelişi 1996 yılında öğretmen yetiştiren kurumların yeniden yapılandırılması sürecinde olmuştur. ABD ve İngiliz modellerinden ilham alınarak Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemine yeni bir düzen getirmenin ve öğretmen yetiştiren kurumlarında kalitenin korunmasının aracı olması amaçlanmıştır (Doğan, 1999). Hesapçioğlu'na (2006) göre bu uygulamalar düşünsel altyapı ile hedefler bakımından önemli hatalar ortaya koymuştur ve model alınan ülkelerin deneyimleri yeterince anlaşılamayarak, bu ülkelerin uygulama felsefesi Türkiye gerçeği ile örtüşmemiştir. Bu yüzden de öğretmen yetiştirme sisteminde yeni bir düzen getirilemediği söylenebilir.

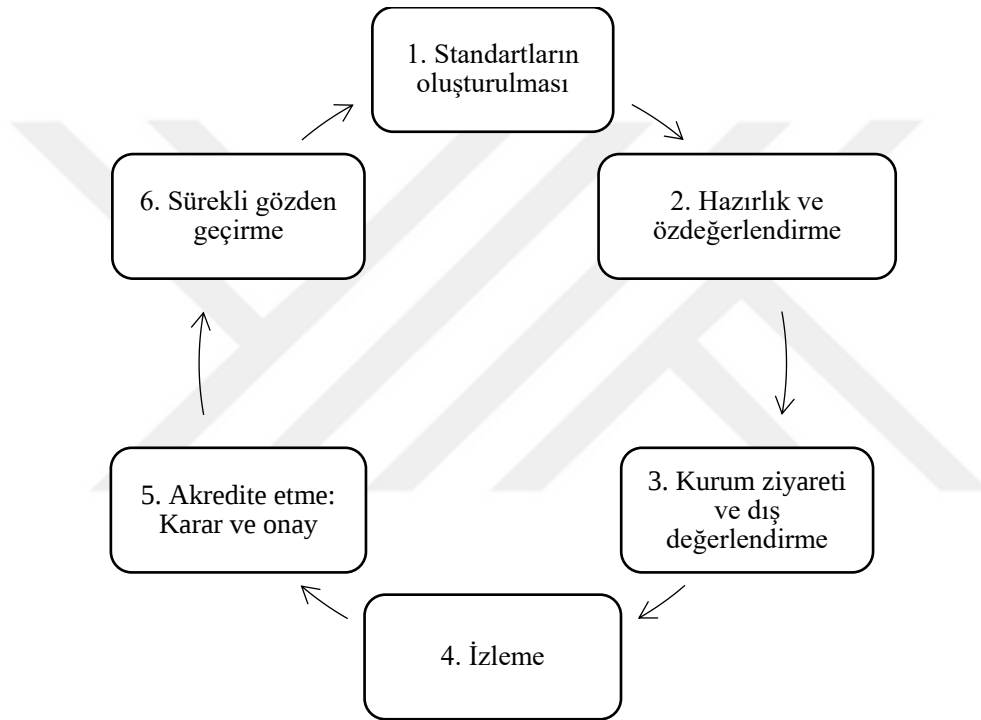
Akreditasyon Çeşitleri

Akreditasyon sürece ve örgüte göre değişiklik gösterebilmektedir. Öztuna'ya göre (2014) akreditasyon terimi, kurumların ve hizmetlerinin belirli yetkinlik ölçütlerine uygun olduğunu güvence altına almaya yönelik bir sistemi ifade etmektedir. Bu sistem uluslararası normlar yardımıyla tanımlanmakta ve sürekli güncellenen standardizasyon kriterleri üzerinden hareket etmektedir. İki çeşit akreditasyondan bahsetmek mümkündür. Bunlardan ilki "kurumsal akreditasyon"dur. Kurumsal akreditasyon, eğitim kurumunun yönetsel, finansal ve akademik altyapısını izleyen ve değerlendiren bir süreçtir (Peker, 1996). Akreditasyonun ikinci çeşidi eğitim programının akreditasyonunu sağlayan

“programa (ortaöğretim, lisans eğitimi veya yüksek lisans eğitimi gibi) yönelik akreditasyon”dur (Aktan, 2007). Programa yönelik akreditasyon öncelikli olarak eğitim görenlerin donanımını ve yetkinliğini değerlendiren bir süreçtir (Öztuna, 2014).

Akreditasyon Süreci

Döngüsel bir süreç olan akreditasyon, birbirini takip eden altı adımdan oluşmaktadır (Aktan, 2007). Akreditasyon sürecinin aşamaları Şekil 1’de verilmiştir:

Şekil 1. Akreditasyon süreci

Kaynak: Aktan, 2007

Şekil 1’de belirtilen altı sürecin işleyişi ve kapsamı aşağıda özet olarak belirtilmiştir:

Standartların oluşturulması. Akreditasyon sürecinin ilk aşamasında kurumu ya da programın değerlendirileceği standartlar belirlenmektedir. Bu standartlar; “öğrencilere yönelik standartlar”, “eğitim ve öğretim amaçlarına yönelik standartlar”, “program çıktıları ve değerlendirmeye yönelik standartlar”, “öğretim kadrosunun kalitesine yönelik standartlar”, “altyapıya yönelik standartlar”, “kurumsal destek ve mali kaynaklara yönelik

standartlar” ve “program ölçütlerine yönelik standartlar” olarak gruplandırılabilir (Aktan, 2007).

Hazırlık ve özdeğerlendirme. Akredite olmak isteyen kurum öncelikle süreç hakkında ön hazırlık faaliyetleri yürütür. GZFT (Güçlü ve zayıf yönler, fırsatlar ve tehditler) analizini de içeren durum analizini gerçekleştirir, kurum içi öz değerlendirme faaliyetlerini tamamlar. Kurum, standartlar kapsamında yürüttüğü çalışmaları, başarılı yönlerini ortaya koyan belge ve dokümanlardan oluşan bir rapor hazırlar (Sağıroğlu vd., 2015).

Kurum ziyareti ve dış değerlendirme. Akreditasyon kuruluşunca görevlendirilen uzman kişilerce (gözetmen) kurumun ya da programın performans standartları bakımından kurum yerinde değerlendirilir. Akreditasyon kuruluşları, gözetmenlerce gerçekleştirilen ziyaretler dışında, ilgili kurumun kalitesini izlemek ve değerlendirmek isteyen paydaşların temsilcileriyle de kurum ziyaretleri gerçekleştirebilmektedir.

İzleme. Kurum veya program bekli bir süre yakın takibe alınarak ve istenen standartlara uygunluk durumu gözlemlenir (Günlü, 2007).

Akredite etme (Karar ve onay). Önceki adımlar tamamlandıktan sonra akreditasyon kuruluşu akreditasyona tabi tutulan kurumun veya programın kalite standartları açısından durumunu onaylama veya reddetme kararı verir (Kavak, 1999).

Sürekli gözden geçirme. Akredite edildiğine dair belgesini alan bir kurum veya program belirli aralıklarla yeniden dış değerlendirmeye tabi tutulur. Burada amaç, akredite edilmiş kurumun gerekli standartları korumasını sağlamaktır (Günlü, 2000).

Eğitim Kurumlarında Akreditasyon

Eğitim kurumlarının kalitesinin artırılması sürecinde, ülkelerin eğitim sistemlerine çağdaş standartlarda bir yapı kazandırma çabasında olduğu gözlenmektedir (Erişen, 2003). Eğitim örgütleri, hizmet kalitelerini arttırmak kaygısı ile yürüttükleri faaliyetleri belgelendirme, güvence altına alma çabasına girmişlerdir (Hesapçioğlu, 2006). Eğitim sisteminde akreditasyon, akademik kalitenin geliştirilmesini, eğitim programının kalite güvencesi altına alınmasını, şeffaflık ve hesap verebilirliği ifade etmektedir (Öztuna, 2014). Eğitim kurumlarında akreditasyonun amaçlarını Peker (1996) şu şekilde sıralamıştır: “Eğitim kurumlarının belirlenen standartlara ve ölçütlere uygunluğunun değerlendirilmesi”, “eğitim kurumlarına kurum içi eğitim programlarının geliştirilmesinde rehberlik edilmesi” ve “eğitim ile ilişkili alanlardaki eğitimin sürekli gelişimini sağlayacak kültürün oluşturulması”dır. Bu özelliklerden hareketle sürekli gelişimin temel bir etken olduğu görüşüne varmak mümkündür.

Kalitenin ve verimliliğin esas alındığı tüm alanlarda akreditasyonun önemli bir mekanizma görevi gördüğü söylenebilir. Hesapçioğlu’na (2006) göre öz değerlendirme temeline dayalı olarak yürütülen akreditasyon, değerlendirilen eğitim kurumunun veya programının gelişimine ve ilerlemesine katkı sağlar. Akreditasyonun, kişisel, kurumsal veya ulusal düzeyde aşağıda belirtilen birçok yararı bulunmaktadır ve bu yararlar; yapılan işlere sistematik bir yaklaşım kazandırma, paydaşların kalite geliştirme faaliyetlerine katılımını sağlama, mezunların daha nitelikli istihdamına katkı sağlama, uluslararası tanınırlık sağlama ve bilinirliği artırma, motivasyon ve özgüven sağlama, nitelikli akademik ortam oluşturulmasına katkı sağlama ve ulusal ve uluslararası düzeydeki işbirliklerini kolaylaştırma olarak sıralanmıştır (Sağıroğlu, vd., 2015).

Akreditasyon sürecinde gerçekleştirilen kalite geliştirme faaliyetlerinin eğitim kurumlarının gelişimine önemli katkılarının olduğu söylenilebilir. Özdemir’e göre (2005) akreditasyon ile eğitim yönetimi süreçleri, öğrenci başarısı, veli memnuniyeti ve tüm çalışanların niteliğinin, motivasyonunun ve memnuniyetinin artırılması dâhil olmak üzere birçok yönden olumlu gelişme sağlanmaktadır.

Uluslararası düzeyde tanınmış eğitim kurumlarının verdikleri eğitimin kalitesini belgelemeleri ancak akreditasyon sürecinden başarı ile çıkmalarıyla mümkün olacağı söylenilebilir. Öztuna’ya (2014) göre akreditasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi için kurum ziyaretleri gerçekleştirilir, bu sayede eğitim kurumları akredite olabilmek ve kurum

ziyaretlerine etkin biçimde hazırlanmak için yürüttükleri çalışmalarını daha düzenli olarak kayıt altına alma, verdikleri eğitimin kalitesini daha üst bir seviyeye çıkarma ve belli aralıklarla kendi kendilerini kurumsal öz değerlendirmeye tabi tutma alışkanlığı kazanmaya başlarlar.

Çeşitli eğitim kademelerindeki kurumlara yönelik uluslararası denklik programları ve bu programlara akreditasyon veren ajanslar ile kurumlar mevcuttur. Aşağıda uluslararası denklik programları eğitimin basamaklarına göre sınıflandırılmış ve araştırmanın konusu olan ortaöğretim kurumlarına akreditasyon veren programlar daha ayrıntılı olarak incelenmiştir.

İlk ve Ortaöğretimde Akreditasyon

Uluslar Arası Okullar Konseyi'nin (Council of International Schools-CIS), IB (International Baccalaureate - Uluslararası Bakalorya) ve New England Okul ve Kolejer Birliği'nin (New England Association of Schools and Colleges - NEASC), Cambridge Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifikası'nın (Cambridge International General Certificate of Secondary Education - Cambridge IGCSE) ilk ve ortaöğretim seviyesinde akreditasyon veren en bilindik kurum ve programlar olarak söylenebilir. Aşağı IB programı ile ilgili kısa bir bilgi verilmiştir.

IB (International Baccalaureate). Uluslararası Bakalorya (IB) İsviçre'de kurulmuş bir okul öncesi, ilk ve orta öğretim seviyesinde uluslararası akreditasyona ve kaliteye sahip eğitim veren bir kurumdur. Bu program da bakanlıkça kabul edilmektedir ve o programa dâhil olan öğrencilere uluslararası tanınan diploma alma hakkı sağlamaktadır. Program 2295 okul tarafından 141 ulusta faaliyet göstermekte ve yüzlerce üniversite bu program sonucu elde edilen diplomayı kabul etmektedir. IB programı, kendi getirdiği standartlar ve değer ile analitik düşünme kapasitesine sahip, kendini iyi ifade edebilen, farklı toplumları ve kültürleri bilen, sorumluluklarının farkında ve duyarlı bir "dünya vatandaşı" olarak öğrenci yetiştirmeyi kendisine amaç edinmiştir (TED Ankara, 2019).

IB programı üç alt programdan oluşmaktadır. Bu programlar (Aydın, 2015):

- Diploma Programı (DP): Üniversite öncesi son iki yılı kapsamaktadır.

- Orta ğretim yıllarını kapsayan MYP (Middle Years Programme): 11–16 yaş arası öğrencileri kapsamaktadır.
- İlköğretim yılları programı PYP (Primary Years Programme): 3–12 yaş arasındaki çocukları kapsamaktadır.

İlköğretim birinci kademe programı (PYP) şu şekilde tanımlanmaktadır (TED Ankara, 2019):

PYP programı okul öncesinden 5. sınıfa kadar geçerli olan ve 1997 yılında başlamış bir programdır. PYP'nin felsefesi, öğrencilere gerçek bir öğrenmeyi sağlama amacına yönelik yapılandırılmış araştırma fırsatlarının sağlanmasıya dayalıdır. Öğrencilerin st öğrenim ve okul dışı yaşamlarına hazırlanmalarında onları kapsamlı becerilerle donatmak ve bağımsız öğrenciler olmalarını teşvik etmek amaçlanır. PYP, ekirdek program içinde öğrencilerin hem disiplinler arası hem de her bir disiplinin çeşitli konularla bütünleştirilmesi sağlanır.

Öğrencilerin bütün olarak önem taşıyan dengeli bir program izlemeleri sağlanırken; diğer yandan her öğrencinin kendi öğrenme sürecinde aktif bir rol alması istenir. PYP programının bütünü, öğrencilerin bireysel, fiziksel, duygusal ve yaratıcı kimliklerinin geliştirilmesi hedeflenir. Sanat, kişisel, toplumsal ve beden eğitimi, ülke ile ilgili çalışmalar, yabancı dil ve ğrenci destek hizmetler, ana programın ayrılmaz parçalarıdır. Bu konular uzman öğretmenler tarafından öğretilir.

İlköğretim ikinci kademe programı ise şu şekilde tanımlanmaktadır (TED Ankara, 2019):

İlköğretim İkinci Kademe Programı (MYP). IB'nin ikinci kademe programı olan MYP 11–16 yaş arasındaki çocukların öğrenim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tasarlanmıştır. MYP'yi resmi olarak uygulamak isteyen her okul, hazırlıklarla ve eğitimle geçen belli bir dönem sonrasında en az üç deneyimli MYM uygulayıcısından oluşan bir ekip tarafından, okulun MYP'yi tamamıyla uygulamaya hazır olup olmadığının belirlenmesi amacıyla ziyaret edilmektedir. Okul resmi olarak programı uygulama yetkisi aldıktan sonra her üç ile beş yılda bir yeniden değerlendirilmektedir. Değerlendirme ziyaretleri, katılımcı okullarda programın kalitesinin garanti altına alınmanın ve aynı zamanda okullara öz değerlendirme çalışmalarında ve ğretim programı geliştirme prosedürlerinde yardımcı olmanın bir yoludur.

MYP üç temel ge üzerinde durmaktadır. Bunlar; bütüncül öğrenim, kültürler arası bilinç ve etkileşim ve iletişimdir. Ayrıca her ğrenci için bir kişisel proje zorunluluğu vardır. Kişisel proje; 9. sınıftan 10. sınıfın ikinci yarısına kadar hazırlanan kişisel proje, özgün bir sanat eseri, tez formatında hazırlanmış yazılı bir çalışma, yaratıcı yazı, özgün bir

bilimsel deney, özgün bir bilimsel buluş ya da özgün bir iş ya da organizasyon planı tarzında olabilir. Bu proje için her öğrenciye okul öğretmenleri arasından bir danışman verilir. Danışmanın görevi öğrenciye araştırma, planlama ve projeyi tamamlama konularında rehberlik etmek ve öğrencinin çalışmasının özgünlüğünü garanti altına almaktır.

IB Diploma Programı (DP). Uluslararası Bakalorya diploma programı, orta öğretimin son iki yılında öğrenim gören öğrenciler için tasarlanmış kapsamlı bir programdır. IB programının bazı karakteristik özellikleri vardır. Bu program bilgi kuramı, yaratıcılık, etkinlik ve toplum hizmeti ve bir bitirme tezinden oluşur.

Türkiye’de IB akreditasyonuna sahip okullar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Türkiye’de IB Programı Uygulayan Okullar

1	Arel Okulları	33	Irmak Okulları
2	Adapazarı ENKA Okulları	34	İstanbul Beykent Okulları
3	Ahmet Ulusoy Koleji	35	İstanbul Uluslararası Topluluğu Okulu
4	Aka Koleji	36	İstanbul Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sos. Bil. Lis.
5	Amerikan Koleji İzmir	37	Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi
6	Ankara Türk Telekom Sosyal Bilimler Lisesi	38	Koç Okulları
7	Bilkent Erzurum Laboratuvar Okulu	39	Kültür 2000 Koleji
8	Bilkent Laboratuvar & Uluslararası Okulu	40	MEF Uluslararası Okulu
9	Bilkent Ortaokulu	41	MEF Okulları
10	Bodrum Özel Marmara Koleji	42	Marmara Eğitim Kurumları
11	İngiliz Uluslararası Okulu	43	Münevver Evyap Okulları
12	Burçak Eyüboğlu Batıataşehir İlkokulu	44	Nesibe Aydın Okulları
13	Darüşşafaka Okulları	45	Özel Işıkkent Anadolu Lisesi
14	Eyüboğlu Kemerburgaz Okulları	46	Özel Kılıçaslan Liseleri
15	Alman Okulu İzmir	47	Özel Alev Okulları
16	Edirne Beykent Okulları	48	Özel Şahin Okulları
17	ENKA Okulları	49	Özel Yönder İlkokulu
18	Eyüboğlu Okulları	50	Privatschule Der Deutschen Botschaft
19	FMV Erenköy Işık Lisesi	51	SEV Amerikan Koleji
20	FMV Ayazağa Özel Işık Lisesi	52	Suudi Okulları Ankara
21	GKV Cemil Alevli Koleji	53	TED Ankara Koleji
22	Gazi Üni. Vkf. Özel Anadolu Lisesi	54	TED Bursa Koleji
23	Gökkuşluğu Koleji	55	Tarsus Amerikan Koleji
24	İstek Barış Okulları	56	Tas Özel Ortaokulu
25	İstek Kemal Atatürk Okulları	57	Terakki Vakfı Okulları
26	İstek Özel Acıbadem Okulları	58	TEV İnanç Türkeş Lisesi
27	İTÜ GİŞ. Vkf. Özel Ekrem Elginkan Lisesi	59	Üsküdar Amerikan Koleji
28	Yüce Okulları	60	Özel Çakır Eğitim Kurumları
29	Özel Arı Anadolu Lisesi	61	Özel Egeberk Anaokulu
30	Özel Acarkent Doğa Anadolu Lisesi	62	Özel Coşkun Koleji
31	Özel Beykoz Doğa İlkokulu	63	Özel Çağlayan Murat Anadolu Lisesi
32	Özel Bilkent Lisesi		

Tablo 1’de de görülebileceği gibi Türkiye’de IB programını uygulayan 63 okuldan 60’ı özel okul; sadece üçü devlet okuludur. Devlet okulları bu akreditasyona ayıracak ödeneye sahip olmadığı için bu sayının çok düşük kaldığı söylenilebilir.

Büyükgenç (2014) tarafından yapılan “uluslararası bakalorya diploma programına ilişkin mezun öğrencilerin görüşleri” konulu araştırmaya göre, programa dâhil olan öğrencilerin kaliteli eğitim almak istemeleri nedeniyle programa başvurdukları, en fazla karşılanan beklentilerin üst düzey beceriler olduğu, herhangi bir karşılanmayan beklentilerinin olmadığı ve yakınlarına önerme sebebi olarak ise, bireysel katkı olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Büyükgenç (2014) tarafından yapılan söz konusu araştırmanın amacı Ankara’da özel bir lisede uygulanan Uluslararası Bakalorya Diploma Programı’ndan mezunların, bu programa ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu araştırma da ise uluslararası akreditasyona sahip programların öğrencilere olan yararlarından ziyade bu programların devlet okullarında uygulanma süreci esnasında yaşananlara ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerini tespit etmeye odaklanılmıştır.

Aşağıda bu araştırmanın konusu olan Cambridge IGCSE programına yönelik kapsamlı bilgi verilmiştir.

Cambridge Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifikası

Cambridge Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifikası (Cambridge IGCSE - International General Certificate of Secondary Education) ortaöğretim programları için akreditasyon sağlayan ve dünyaca ün kazanmış sertifikalardan biridir. Problem çözme yeteneğini geliştirmeyi kendisine hedef edinen bu program, bu amacına ulaşmak için sözlü becerileri geliştirmeyi ve bilgiyi hatırlamayı kolaylaştırma yöntemlerini benimsemiştir. Ekip çalışması, araştırma yapma gibi eğitsel becerilerin geliştirilmesini de sağlar. Program, öğrencilere lise seviyesinde kendi yeteneklerine uygun ders seçme serbestliği sağladığı gibi, onlara hayat boyu işlerine yarayacak kazanımlar sağlamakta ve geniş bir bilgi hazinesine sahip olmalarını sağlamaktadır (TED Rönesans, 2019).

Türkiye’de Cambridge IGCSE akreditasyonuna sahip okullar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Türkiye’de Cambridge IGCSE Programı Uygulayan Okullar

1	Enka Schools	19	Al-Rafidain International Schools
2	Gokkusagi Educational Institutions - Esenyurt Istanbul	20	Ankara University Development Foundation Schools
3	Gokkusagi Educational Institutions - Umraniye Istanbul	21	Baskent Universitesi Ozel Ayseabla Okullari
4	Gokkusagi Educational Institutions Bahcelievler Istanbul	22	Bestepe Okullari
5	Gokkusagi Educational Institutions-Beylikduzu Istanbul	23	Bilkent Laboratory and International School (BLIS)
6	Horizon International College	24	Nesibe Aydin Educational Institutions
7	Horizon International Education Consultancy	25	Pakistan Embassy International Study Group
8	International Gateway Academy	26	TED Ankara College Foundation High School
9	Istanbul Ataturk Fen Lisesi	27	Özel Palmiye Ortaokulu
10	Istanbul B.C.	28	Adana Gundogdu College
11	Kabatas Erkek Lisesi	29	Bilkent Erzurum Laboratory School
12	Kartal Anadolu Imam Hatip Lisesi	30	Isikkent Egitim Kampusu
13	Kazanım International School	31	MEF International School – Izmir
14	MEF Schools of Turkey	32	Ozel Izmir Yonder Okullari
15	Ozel Istanbul Bilim Koleji	33	The British International School Istanbul
16	Ozel Istanbul Camlica Park Uluslararası Okulu – Istanbul	34	VKV Koç Özel Lisesi
17	Özel Sezin Okulu	35	Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi
18	Ozel Tarabya Ortaokulu	36	Tarabya British Schools

Kaynak. <https://www.cambridgeinternational.org>

Tablo 2’de de görülebileceği gibi Türkiye’de Cambridge IGCSE programını uygulayan 36 okuldan 32’si özel okul; sadece dördü devlet okuludur. Devlet okulları bu akreditasyona ayıracak ödeneye sahip olmadığı için bu sayının çok düşük kaldığı söylenilebilir.

Öğretim Programı

Cambridge IGCSE öğretim programı (müfredatı), ilk dili İngilizce olmayanlar da dâhil olmak üzere, öğrenciler için çok geniş beceriler ile çeşitli yollar sunmaktadır. Okullar için Cambridge IGCSE, değerli kaynaklar ve alıştırmalar ile desteklenen esnek ve teşvik edici bir öğretim programı sağlamaktadır. Öğrenciler için Cambridge IGCSE, yaratıcı

düşünme, sorgulama ve problem çözme becerilerini geliştirerek performansı artırmaya yardımcı olmaktadır. Üst düzeydeki çalışmalar için iyi bir sıçrama tahtasıdır (Cambridge, 2019). Cambridge IGCSE'de 30 dilde, 70'ten fazla konu vardır ve okullar bunları herhangi bir kombinasyonda sunabilir. Cambridge IGCSE, öğrenenlerin aşağıda sunulan alanlarda bilgi, anlayış ve becerilerini geliştirir:

1. Konu içeriği,
2. Bilinmeyen ve yeni karşılaşılan durumlara hızlı ayak uydurabilme,
3. Entellektüel bir bakış açısı ile sorgulama ve soruşturma,
4. Esneklik ve değişime duyarlılık,
5. İngilizce iletişim kurma ve çalışabilme,
6. Analiz ve çıkarım yapabilme,
7. Kültürel farkındalık.

Dünya çapındaki okullar Cambridge IGCSE'in geliştirilmesine katılmıştır. Öğretim programları uluslararası görünüme sahiptir; ancak yerel düzeyde de uygulanabilmektedir. Özellikle uluslararası öğrenci topluluğu için yaratılmış ve kültürel önyargılardan kaçınılmıştır.

Cambridge IGCSE programının Temel Öğretim programı (core) ve İleri Öğretim programı (extended) olmak üzere iki türü bulunmaktadır. Temel Öğretim programı dersin genel hatlarını içerir ve Cambridge Sınav Merkezinden gelen sınavda C ile G arasında not alması beklenen öğrenciler için uygundur. İleri Öğretim programı ise daha zorlayıcıdır ve sınavda Cambridge Sınav Merkezinden gelen A+ ile C arasında not alması beklenen öğrenciler için uygundur.

Dersler

Her Cambridge IGCSE programı dersi için çok çeşitli öğretim destekleri ve kaynak materyalleri sunulmaktadır. Aşağıda dersler tanıtılmıştır:

Ana dersler. IGCSE öğretim programındaki altı temel ders öğrencilere verilmektedir.

1. Cambridge IGCSE Matematik (0580),
2. Cambridge IGCSE Fizik (0625)

3. Cambridge IGCSE Kimya (0620),
4. Cambridge IGCSE Biyoloji (0610)
5. Cambridge IGCSE Anadil Edebiyat (0513),
6. Cambridge IGCSE İngilizce (0510)

IGCSE kapsamında işlenen matematik ve fen dersleri ağırlıklı olarak İngilizce işlenmektedir. Öğrenciler bu altı dersin dışındaki diğer derslerini ulusal öğretim programındaki öğrenciler ile aynı almaktadırlar.

Seçmeli dersler. Cambridge IGCSE programında aşağıda sunulan seçmeli dersler verilmektedir (<https://www.altaskolej.com>):

1. Tarih
2. Coğrafya
3. İşletme
4. Global Perspektifler
5. Fransızca
6. İspanyolca
7. Almanca
8. Sosyoloji
9. Müzik
10. İngiliz Edebiyatı
11. Resim / Sanat
12. Drama
13. Spor
14. Girişimcilik
15. Seyahat ve Turizm

Türkiye’de 9. sınıfta dersleri bitiren IGCSE öğrencileri, 10. ve 11. sınıfta uluslararası öğretim programı olan IB DP programına devam ederler. Öğrenciler IGCSE kapsamındaki derslerden 10. sınıfın başında Kasım döneminde uluslararası sınava girerler. IB DP programına devam etmek istemeyen IGCSE öğrencileri ulusal öğretim programına geçerler (Kaihl, 2018).

Nitelik/Yeterlik ve Değerlendirme

Cambridge IGCSE, ilk olarak Haziran 1988'de (Eylül 1986'da ilköğretim için) İngiltere'de tanıtılmıştır. Cambridge IGCSE programında değerlendirme-sonunda yapılarak yazılı, sözlü, ödev ve pratik değerlendirme içerebilir. Bu değerlendirme yöntemi, özellikle ilk dilleri İngilizce olmayan öğrencilerin öğrenim düzeylerini gösterme fırsatlarını genişletir. Birçok konuda temel ve ileri öğretim programı arasında uygun seçim yapma şansı bulunmaktadır. Bu durum da Cambridge IGCSE'yi çok çeşitli beceriler için uygun kılmaktadır.

Cambridge IGCSE sınav oturumları yılda iki kez, Haziran ve Kasım aylarında yapılır. Sonuçlar Ağustos ve Ocak aylarında yayınlanmaktadır. Notlandırma işlemi, her not için başarı standardını belirten açık kurallara sahip, uluslararası kabul görmüş A'dan G'ye kadar olan sekiz dereceli notlandırma sistemi kullanılarak yapılır. (Cambridge, 2019)

Cambridge IGCSE Sınıf Desteği

Cambridge IGCSE programı uygulayan okulların, aşağıda da kısaca açıklanan, öğretim materyali, eğitim veya çevrimiçi destek vb. olmak üzere her türlü ihtiyaçları karşılanmaktadır (Cambridge, 2019)

Öğretim materyalleri. Okulların Cambridge IGCSE programını planlama ve sunmasına yardımcı olacak çok sayıda öğretme ve öğrenme materyali mevcuttur. Çok çeşitli öğretim yöntemlerine ve farklı uluslararası içeriklere uygun olan bu materyaller aşağıda sunulmuştur:

1. İş şemalarının öğretilmesi ve ders planları,
2. Ders kitapları ve yayıncı kaynakları,
3. Örnek aday yanıtları (standart kitapçıklar),
4. Kaynakların öğretimi nasıl desteklediğini açıklamak için dokümanların haritalanması,
5. Sınav hazırlığı malzemeleri,

Not şemaları, sınav raporları, önceki sınav raporları ve konuya göre sonuç istatistiklerini içeren sınav hazırlığı materyalleri, final değerlendirmesinden önce

öğretmene öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini belirlemesi için iyi bir geri bildirim sağlar (Cambridge, 2019).

Bilim yarışmaları. 14 – 16 yaşları arasındaki IGCSE öğrencileri arasında bir bilim yarışması düzenlenmektedir. Bu yarışma ile öğrencilere bilime olan tutkularını pratik çalışma, ilgi alanlarını inceleme ve bilimsel yöntemi kullanarak geliştirme fırsatı verilmek istenmektedir. Ayrıca Cambridge öğrencisinin niteliklerini işbirliği ve iletişim yoluyla geliştirmesi, inovasyonu ve yaratıcılığı teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

Okul destek merkezi. Cambridge öğretmenleri için güvenli bir Okul Destek Merkezi sunulmaktadır. Burada, geçmiş soru kâğıtları, not çizelgeleri, sınav raporları, ders planları ve çalışma planları da dâhil olmak üzere, ders programlarının uygulanmasında gereken tüm materyaller bulunmaktadır. Öğretmenlerin konu uzmanları ve diğer Cambridge öğretmenleriyle de konuşabilecekleri tartışma forumları da bu destek merkezinde mevcuttur.

Öğretmenler için mesleki gelişim. Öğretmenlere, Cambridge IGCSE öğretim programları için düzenli olarak eğitim kursları verilmektedir. Bir dizi yüz yüze, çevrimiçi ve web semineri etkinliği arasından seçim yapma imkânı sunulmaktadır. Bu eğitimler, öğrencilerin Cambridge IGCSE ile başarılı olmalarına yardımcı olmak için öğretmenlerin ihtiyaç duyacağı bilgi ve becerilerin oluşmasını sağlamaktadır.

Eğitimler

Cambridge IGCSE Programında kabul ve uygulama süreçlerinde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Öğretmenlerin Cambridge programına uyum sağlayabilmeleri ve öğrencilere daha faydalı olabilmeleri için aşağıdaki eğitim hizmetleri Cambridge tarafından sunulmaktadır (Cambridge, 2019):

Giriş eğitimi. Giriş Eğitimi, Cambridge programlarında ve niteliklerinde yeni olan öğretmenler içindir. Öğretmenlere Cambridge programlarını, ders planlarını ve öğretim programı çerçevelerine tanıtır ve dersleri yüksek özgüvenle öğretmelerini sağlamaya

yardımcı olur. Bu eğitim Cambridge'e yeni ya da belirli bir yeterlilik için yeni olan öğretmenlere şiddetle tavsiye edilmektedir.

Bu eğitimde öğretmenler tipik olarak aşağıdaki eğitimleri alırlar:

1. Cambridge Değerlendirmesi Uluslararası Eğitimi,
2. Cambridge programlarının amaç ve yapıları, ders plan ve öğretim programı çerçeveleri,
3. Değerlendirme amaçları ve hedefleri,
4. Soru kâğıtları, işaretleme alıştırmaları ve sınav geribildirimleri (sadece Cambridge Secondary 2 ve Cambridge Advanced yeterlilik eğitimi için geçerlidir),
5. İlerleme testleri, Cambridge Primary Checkpoint ve Cambridge Secondary 1 Checkpoint tests,
6. Düşünce yapısı ve yaklaşımların öğretilmesi,
7. Öğretimi desteklemek için mevcut olan onaylanmış kaynaklar.

Ek eğitimler. Ek eğitim, Cambridge programlarını ve niteliklerini öğretme tecrübesi olan öğretmenler içindir. Bu alandaki eğitim, öğretmenlerin öğretim programı ve öğretim programı çerçevelerini daha derinlemesine kullanmalarına ve öğretim tekniklerine güven duymalarına olanak sağlar. Bu eğitim Giriş Eğitimine katılan ve/veya en az bir yıl veya bir sınav dönemi için Cambridge programlarını ve niteliklerini öğreten öğretmenlere tavsiye edilmektedir.

Bu eğitimde öğretmenler;

1. Öğretim programı ve öğretim programı çerçeve tasarımı ve değerlendirme amaçlarını gözden geçirir,
2. Öğretim programı veya öğretim programı çerçevelerindeki önemli güncellemeleri öğrenir,
3. Cambridge IGCSE, için pratik sorular geliştirmenin yanı sıra, geçmiş soru kâğıtlarını gözden geçirerek, işaretleme alıştırmalarını, inceleme uzmanlarının geri bildirimlerini ve değerlendirme sürecini daha iyi anlar,
4. İlerleme testlerini, Cambridge Primary Checkpoint ve Cambridge Lower Secondary Checkpoint'i tekrar gözden geçirir,
5. İş ve öğretim programı kaynakları şemaları oluşturur,
6. Öğretme ve öğrenmeye yönelik çeşitli yaklaşımları paylaşır.

Eğitim yüz yüze ve çevrimiçi olarak alınabilir. Tüm çevrimiçi eğitimlere “Mesleki Gelişim Öğrenme Topluluğu” web sitesinden erişilebilir.

Zenginleştirilmiş mesleki gelişim. Zenginleştirilmiş mesleki gelişim eğitimleri, kendi yaklaşımlarını, düşünce yapılarının öğretime dönüştürmek isteyen öğretmenler ve okul yöneticileri için doğru bir seçimdir.

Zenginleştirme atölyeleri dinamik ve ilgi çekici olacak şekilde tasarlanmıştır. Deneyimli eğitimler öğretmenleri ve okul yöneticilerini mesleki uygulamalarını yansıtmaya teşvik eder ve okullarında kullanabilecekleri pratik stratejiler geliştirmelerine yardımcı olur. Katılımcıların fikirlerini paylaşmaları ve Cambridge topluluğunun diğer üyelerinden öğrenmeleri teşvik edilir. Her atölye, öğretme ve öğrenmede belirli bir beceri veya görüşe odaklanır. Bazı atölyeler ayrıca belirli bir konu veya öğretim programına odaklanmaktadır.

Çevrimiçi öğrenme. Çevrimiçi öğrenme, yüz yüze bir sınıftan daha fazla esneklik ve kişiselleştirilmiş öğrenme için daha fazla fırsat sağlayabilir. Öğretmenler istedikleri zaman ve kendilerini en rahat hissettikleri bir yerde çalışabilirler. Kendi hızında çalışabilir, ihtiyaç duyduklarında ara verebilir ve bir oturuşta ne kadar öğreneceklerine karar verebilirler. Çevrimiçi öğrenme, öğretmenlerin öğrendiklerini ve mevcut bilgi ile koşullarına uygunluğunu düşünmek için zaman ayırmalarını sağlar.

Çevrimiçi öğrenmenin bir diğer yararı, küresel bağlantıların gelişmesiyle kişisel gelişim için sunduğu fırsattır. Başarılı bir çevrimiçi öğrenme ortamı, öğretmenlerin dünyanın dört bir yanından insanlarla fikirlerini ve deneyimlerini paylaşmalarını sağlayan güvenli bir alan sağlar.

Cambridge IGCSE Kayıt Kabul Kalite Standartları

Cambridge Okulu olmak isteyen her kurum için beş önemli gereksinimin karşılanması zorunludur. Kabul işlemi sırasında her bir konu görüşülüp değerlendirilmelidir. Yeniden onaylama sürecinde okullar belli aralıklarla olarak gözden geçirilmelidir. Söz konusu beş önemli gereksinim hakkında ayrıntılı bilgi aşağıda sunulmuştur (Cambridge, 2019):

Okulun misyonu ve eğitim değerleri. Cambridge kabulü almak isteyen okullarda misyon ve eğitim değerleri açısından aşağıda sunulan özellikler bulunmak zorundadır:

1. Okulun, eğitim değerlerine atıfta bulunan açık bir misyonu vardır.
2. Okul kültürü öğrenci merkezlidir ve öğrencilerin ve öğretmenlerin kendine güvenen, sorumlu, yansıtıcı, yenilikçi ve ilgi çekici olmalarını sağlar.
3. Uluslararası farkındalık ve küresel bakış açıları, öğretim programı ve diğer etkinlikler aracılığıyla desteklenir.
4. Personel ve öğrenciler arasındaki ilişkiler olumludur, karşılıklı saygı gösterir ve okul davranış beklentilerini belirlemiştir ve tutarlıdır.

Okul yönetimi ve liderlik. Cambridge kabulü almak isteyen okullarda okul yönetimi ve liderlik açısından aşağıda sunulan özellikler bulunmak zorundadır:

1. Okul müdürü eğitim liderliğinde uygun niteliklere sahip ve deneyimlidir.
2. Üst düzey yönetim ekibi ve yönetim organı, Cambridge niteliklerinin başarılı bir şekilde tanıtılması için net hedefler ortaya koymaktadır ve etkili bir uygulamayı desteklemek için kanıt planlaması yapabilir.
3. Üst düzey personel, iyi tasarlanmış performans incelemesi ve öz değerlendirme ile desteklenen, okul gelişimi ve personel gelişimi için hedefler belirlemede kararlardır.
4. Okul bütçelerinin etkili ve şeffaf yönetimi vardır.
5. Ebeveynler ve diğer paydaşlar için şikâyetleri etkin bir şekilde yöneten bir şikâyet süreci mevcuttur.

Öğretme ve öğrenme kalitesi. Cambridge kabulü almak isteyen okullarda öğretme ve öğrenme kalitesi açısından aşağıda sunulan özellikler bulunmak zorundadır:

1. Okul yönetimi, öğretme ve destek rollerinde görevli personel ile uygun şekilde kaynaşmaktadır.
2. Okul öğretim programı öğretmenlere, öğrencilere ve ebeveynlerine açıkça ifade edilir ve erişilebilirdir.
3. Değerlendirme çıktıları, öğretme ve öğrenme stratejileri net geri bildirim ile izlenir ve değerlendirilir.
4. Öğretmenler, Cambridge programlarını ve niteliklerini başarılı bir şekilde sunmak için uygun niteliklere sahiptir.

5. Öğretim, öğrencilerin farklı öğrenme stillerini ve bireysel ihtiyaçlarını dikkate alır.

6. Okul öğretmenlerin ve diğer personelin mesleki gelişimine olanak sağlayacak iyi tasarlanmış bir yaklaşıma sahiptir.

7. Okulun, öğrencilerin dil ihtiyaçlarını karşılama konusunda net bir politikası vardır.

Okulun fiziksel çevresi. Cambridge kabulü almak isteyen okullarda okulun fiziksel çevresinin aşağıda sunulan özelliklere sahip olması zorunludur:

1. Okul binası öğrenciler için olumlu bir öğrenme ortamı yaratmaktadır.
2. Kütüphane veya öğrenme kaynakları, öğretim programının sunumunu yeterince desteklemektedir.
3. Uzmanlık olanakları (örneğin sanat ve tasarım, müzik, diller beden eğitimi için) sağlanmıştır.
4. Soru kâğıtları ve diğer inceleme materyalleri için güvenli depolama düzenlemeleri Cambridge yönetmeliklerine uygundur.
5. Sınav ve değerlendirmeleri düzenlemek için Cambridge yönetmeliklerine uygun tesisler belirlenmiştir.
6. Cambridge El Kitabı'nın birinci bölümünde belirtilen merkezi sorumlulukların iyi bir şekilde anlaşılması gerekmektedir.

Yasal yükümlülükler. Cambridge kabulü almak isteyen okullarda yasal yükümlülükler açısından aşağıda sunulan özellikler bulunmak zorundadır:

1. Yangın sertifikası.
2. Sunulmak istenen Cambridge öğretim programını sağlamak için devletin gerekli onayı vermesi.
3. Devletin gereklilikleri doğrultusunda sağlık ve güvenlik politikaları.
4. Devlet yardımlarına uygun ilk yardımın sağlanması.
5. Devlet gereklilikleri doğrultusunda çocuk koruma politikaları.

Cambridge IGCSE Kayıt Kabul İşlem Basamakları

Cambridge Okulu olmak isteyen kurumlar aşağıda sunulan dört basamaktan geçmek zorundadır (Cambridge, 2019):

İlginin deklare edilmesi. Cambridge International School olmak isteyen okul tarafından, “www.cambridgeinternational.org/startcambridge” adresi üzerinden çevrimiçi formu doldurularak okul iletişim bilgileri, ilgilenilen Cambridge programları (birçok Cambridge programı mevcut olmakla birlikte bu aşamada Cambridge IGCSE programı seçilmelidir) ve nitelikleri, programlarımızı veya niteliklerimizi sunmaya hazır olup olmadığı bilgileri sunulur. Cambridge International School'a olan ilgi belirtilmeden önce, Cambridge öğretim programı uygulamadaki hedefler göz önünde bulundurulmalı, okulun kaynakları ve tesislerin gereksinimlerine göre değerlendirme yapılmalı ve programları uygulamanın öğretmenler üzerindeki ne gibi etkisi olacağı iyi gözden geçirilmelidir. Cambridge okulu olma kararı verilirken, sunulan ürünler ve hizmetler Cambridge programı kullanarak bir okul öğretim programını başarıyla uygulamak için dikkate alınması gereken konular ve nitelikler, Cambridge International School olmak için yerine getirilmesi gereken standartlar iyi anlaşılmalı; anlaşılmayan konular için Cambridge temsilcisine başvurulmalıdır.

Başvuru formunun doldurulması. Başvuru aşamasına geçmeye hazır olduğuna karar veren okul, ilginin deklare edilmesi aşamasında kendisine atanan yerel Cambridge temsilcisi vasıtasıyla Başvuru Formunu teslim eder. Form okul ve öğrenciler hakkında bilgi verilmesi için tasarlanmıştır. Ayrıca bu form, başvuru yapan okulun yukarıda da bildirilen Cambridge Kayıt Kabul Kalite Standartlarını ne kadar karşıladığını tespit edilmesine yardımcı olur. Söz konusu kayıt kabul kalite standartları ilk etapta büyük olasılıkla başvuran okul tarafından karşılanmayacaktır. Bu aşamada yerel Cambridge temsilcisi ile irtibata geçilerek güncel durum üzerine bir bilgi verilerek standartların yakalanması açısından izlenecek yol haritası belirlenebilir. Form doldurulmadan önce aşağıda belirtilen hususlara özen gösterilmelidir:

1. Başvuru rehberi detaylı bir şekilde okunmalı, Cambridge anlayışına uyum sağlayabilmek Cambridge eğitim yaklaşımı ve programları iyice anlaşılmalı ve bunlar öğretmenlere doğru aktarılmalı,
2. Kayıt kabul kalite standartları iyi kavranmalı,

3. Üst yönetim ekibi ile görüşülmeli ve doğru bilgilendirme yapılmalı,
4. Yönetime katılacak tüm personelin rolleri ve sorumlulukları net bir şekilde belirlenmelidir.

Başvuru Formu doldurulma esnasında aşağıda belirtilen hususlara özen gösterilmelidir:

1. Okulun ve öğretmenlerin Cambridge'e geçiş yapmak için hazır olduklarından emin olunmalı,
2. Destek istenecek birimler ile önceden koordinasyon kurulmalı,
3. Cambridge programında görev alacak ve bunun için Cambridge kurslarına devam edecek öğretmenler belirlenmeli,
4. Ebeveynlere ve yönetim organına danışılmalı,
5. İmkânlar dâhilinde ise, yakınlarda bulunan diğer Cambridge Uluslararası Okulları ile birinci elden konuşulmalıdır.

Başvuru Formu'nu doldurduktan sonra yerel Cambridge temsilcisine gönderilir. Başvuru formu incelenerek gerekli geri bildirimler yapılır. Sonrasında onay ziyareti için gerekli düzenlemeler yapılarak ziyaret beklenir.

Onay ziyareti. Bu ziyaret esnasında başvuru formunda gönderilen bilgilerin gerçekliğinin kontrolü yapılmaktadır. Cambridge temsilcisi bir uzman tarafından, okul hakkında bilgi toplanmaktadır. Bu ziyaret sırasında ziyaret heyeti tarafından tek bir doğru aranmaz; okulun değerlendirmesi birçok açıdan yapılır. Onay ziyaretinde okulun adeta bir fotoğrafı çekilerek, hedefler, eğitim etiği, öğretim programı ve eğitim politikaları konularında karşılıklı bilgi alış verışı gerçekleşir. Ziyaretin süresi okulun özelliklerine göre değişebilmektedir. Başvuran okul ve yerel Cambridge temsilcine ziyaret gündemi önceden bildirilir ve tipik olarak, belge incelemesi ile sınıf ve tesislerin gözleminin bir karışımını şeklinde ziyaret gerçekleşir. Ziyaret sırasında başvuran okuldan aşağıdaki belgeler istenir:

1. Üst yönetim ekibi için organizasyon şeması,
2. Üst yönetim ekibi için iş tanımları,
3. Cambridge programına ilişkin rol ve sorumluluklar ile üst yönetim ekibinin nitelikleri,
4. Kilit personel özgeçmişleri,

5. Öğrenciler ve öğretmenler için davranış kuralları,
6. Misyon bildirim ve eğitim değerleri,
7. Cambridge öğretim programını uygulama hedeflerini içeren okul gelişim planı,
8. Performans yönetim planı,
9. Okul öğretim programı politikası,
10. Okul dili politikası,
11. Şikâyet politikası,
12. Sağlık ve güvenlik politikası,
13. İlk yardım sertifikaları,
14. Yerel mevzuatın gerektirdiği yangın sertifikaları,
15. Okul mesleki gelişim politikaları,
16. Uluslararası bir öğretim programı sunmak için devletten alınmış onay (İngilizce),
17. Diğer gerekli devlet izinlerini kanıtlayan belgeler.

Ziyaretten sonra yerel Cambridge temsilcisi ziyarete ilişkin notları detaylı bir şekilde gösteren bir “Onay Ziyaret Formu” doldurur. Formun sonunda yerel Cambridge temsilcisi bir karar verir. Bu karar üç şekilde olabilir:

1. Onaylandı,
2. Şartlı onaylandı,
3. Cambridge’e katılmaya hazır değil.

Genel olarak, çok az sayıda okul son kategoriye girmektedir. Eğer Cambridge temsilcisi yapacağı öneride başvuru yapan okulu şartlı olarak onaylarsa, bu durumda tam onay için yapılması gerekenler ile ilgili olarak Cambridge temsilcisi ile koordineli ve hızlı olacak şekilde bir çalışma başlatılır. Etkili bir çalışma sonucunda onay alınır. Daha sonrasında 30 gün içerisinde son bir onay ziyaretine tekrar gelineceği mail yoluyla okula bildirilir.

Cambridge’e kabul edilme. Cambridge’e katılım onaylandığı takdirde okula, imzalanıp geri gönderilmek üzere bir sözleşme mektubu yazılır. Sözleşme mektubunu imzalamak ve ilgili ödemeleri yapmak suretiyle kayıt kabul işlemi tamamlanır. Sonrasında

okul ile hangi alanlarda birlikçe çalışabileceğini içeren bir “Cambridge Hoşgeldin Paketi” gönderilir. “Cambridge Hoşgeldin Paketi” şunları içerir:

1. Ebeveynler ve öğrenciler için Cambridge öğretim programı hakkında bilgi,
2. Mesleki gelişim programı ile ilgili ayrıntılar ve nitelikler,
3. Uygulama kuralları,
4. Cambridge Uluslararası Okul onayını gösteren bir sertifika ve duvar plaketi,
5. İdari ve öğretmen destek web siteleri için giriş bilgileri,
6. İletişimi desteklemek için pazarlama ve tanıtım kaynakları,
7. Öğretmenler için rehberler.

Cambridge IGCSE ile Uluslararası Bakalorya Programı Arasındaki Farklar

Orta Öğretim Uluslararası Genel Sertifikası (IGCSE) ve Uluslararası Bakalorya (IB) diplomaları çok benzerdir. Bu durum da zaman zaman kafa karışıklığı yaratabilir; özellikle de her ikisi de çoğunlukla İngilizce konuşan ve İngilizce dil öğretim programları sunan okullar Türkiye’de de bulunmaktadır. Bununla birlikte, iki program arasında aşağıda belirtilen bazı farklılıklar vardır (Limenya, 2019):

Tarihçe

Cambridge IGCSE, Cambridge Uluslararası Sınavlar tarafından, 1992 yılında, uluslararası GCSE’nin bir çeşidi olarak geliştirilmiştir. Günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır.

IB programının kökeni ise, 1968’de programı geliştiren ve İsviçre’nin Cenevre şehrinde bulunan uluslararası eğitim vakfına dayanır. Gerçekte Marie-Therese Maurette’in Barış için 1948 yılında yazdığı Eğitim Teknikleri başlıklı yazısıyla başlayan ve daha sonra Uluslararası Bakalorya Organizasyonu olan IB Diploma Programı 1990’lı yıllarda son şeklini almıştır.

Eğitim Seviyesi veya Zorluğu

Her bir program farklı zorluk seviyelerinde farklı eğitim gruplarını hedef alır. Cambridge IGCSE Türkiye’de genellikle IB programına hazırlanan öğrencilere sunulmaktadır. Bu sebeple, genellikle 10. sınıfta başlayıp 11. yılın sonunda nihai sınavlara girecek öğrencilere verilir. Bununla birlikte, Uluslararası Bakalorya, dört farklı eğitim programı sunmaktadır: 3–12 yaşlarındaki çocuklar için ilk IB Programı; 11–16 IB Orta Yıl Çocuk Programı, 16–19 IB Diploma Programı ve en son olarak, 16–19 yaşları arasındaki öğrencilere, amaçladıkları meslek hakkında daha fazla fikir sunan alternatif bir kurs olan IB Kariyer Programı vardır. Diploma Programı için ders programı, bilgi sınıfı, genişletilmiş deneme, yaratıcılık faaliyeti ve hizmeti, dil ve edebiyat çalışmaları, dil edinimi, bireyler ve toplumlar, fen bilimleri, matematik ve sanat alanlarında bir teori içerir. Kariyerle ilgili program kariyerle ilgili çalışmaları (mesleki ve teknik), iki Diploma Programı kursu, kişisel ve mesleki beceri kursu, hizmet öğrenimi, yansıtımlı proje ve dil gelişimi sunan çok farklı bir öğretim programına sahiptir.

Demirer (2002) tarafından yapılan “Uluslararası Bakalorya (IB) Programı uygulayan özel okullarda çalışan öğretmenlerin bu programa karşı olan tutumlarının iş tatminine yansımaları” konulu diğer bir araştırmada ise, Uluslararası Bakalorya Programı kapsamında derslere giren öğretmenlerin, bu programa karşı olan tutumlarıyla iş tatminleri arasında anlamlı bir ilişkinin var olup olmadığı araştırılmıştır. 70 IB öğretmenine araştırma uygulaması yapılmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen sonuçlar kısaca şunlardır: Araştırma sonucunda IB Programındaki öğretmenlerin iş tatminlerinin ortalama değerin oldukça üstünde olduğu anlaşılmıştır, öğretmenlerin cinsiyete ilişkin iş tatminleri farklılaşmamıştır, öğretmenlerin ücrete yönelik iş tatminleri vasat düzeydedir. Ücrete yönelik iş tatmininde yabancı öğretmenlerin, sosyal yardıma yönelik iş tatmininde ise Türk öğretmenlerin iş tatminleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur, öğretmenlerin iş deneyimleri arttıkça tatminlerinin de yükseldiği göze çarpmıştır. Demirer (2002) tarafından yapılan araştırmada IB programların görev alan öğretmenlerin iş tatminine odaklanılmıştır. Söz konusu programların kamu okullarında kabul edilmesi ve uygulanmasına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerini tespit etmeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Not Verme

Cambridge IGCSE, A'dan G'ye kadar olan sekiz maddelik bir ölçekte derecelendirilir. U, öğrenci veya sınıfın niteliksiz (ungraded) olduğunu belirtir. Bu sınıf ölçeği, İngiltere'nin kendi programının bir türü olan IGCSE'ye benzemektedir. Öğrenciler, beş ile 14 IGCSE dersinin herhangi bir yerinde eğitim alabilir; ancak asgari şartı karşılamak için beş temel dersi C veya üstü ile geçmelidirler. Geçilmesi zorunlu sınavlar vardır ve öğrenciler her ders için bir IGCSE yeterlilik belgesi alırlar.

IB programı ile IB tarafından belirlenen resmi sınavlar bulunmamaktadır. Bunun yerine, IB son sınıf öğrencilerinin notlarını onaylar ve gerekli standartları karşılayan öğrencilere sertifika verir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Cambridge IGCSE Programı'nın kabul edilme ve uygulanma sürecine ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020–2021 Eğitim-Öğretim yılında, İstanbul İli sınırları içinde yer alan Cambridge IGCSE Programı uygulayan kamu liselerinde görev yapan öğretmenler ve yöneticiler oluşturmuştur. Tek ortak özelliği Cambridge IGCSE programını kabul etmiş kamu lisesinde yönetici veya öğretmen olarak görev yapmak olan, onun dışında herhangi bir özelliği (branş, cinsiyet vb.) değerlendirmeye katılmayan yönetici ve öğretmenler çalışma grubu olarak belirlenmiştir.

Resmi internet sitesinde (<https://www.cambridgeinternational.org>) yer alan bilgilere göre Cambridge IGCSE programına akredite olan Türkiye genelinde sadece dört kamu lisesi bulunduğu ve bu kamu liselerinin hepsinin İstanbul İli sınırları içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bu okullar İstanbul Atatürk Fen Lisesi, Kabataş Erkek Lisesi, Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi'dir. Çalışma kapsamında sadece Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde görevli üç öğretmen, Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi'nde görevli beş öğretmen ve beş yönetici

çalışmanın veri toplama sürecinde yer almıştır. Diğer bir deyişle, İstanbul’da Cambridge IGCSE uluslararası akreditasyon programını uygulayan toplam dört kamu lisesinden araştırmaya katılmayı kabul eden iki kamu lisesinde görev yapan toplam 13 gönüllü katılımcı (beş yönetici ve sekiz öğretmen) çalışma grubunda yer almıştır. Katılımcıların çeşitli değişkenlere göre dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

<i>Katılımcılar</i>		<i>f</i>
Cinsiyet	Kadın	5
	Erkek	8
Görev	Yönetici	5
	Öğretmen	8
Öğrenim Durumu	Lisans	1
	Tezsiz Yüksek Lisans	4
	Tezli Yüksek Lisans	6
	Doktora	2
Cambridge Okulu Hizmet Süresi	1	2
	2	2
	3	1
	4	2
	5 ve üzeri	6
Diğer Okullar Hizmet Süresi	1–9	5
	10–19	4
	20–29	4

Tablo 3’e göre bu araştırmaya 13 katılımcı katılmıştır ve bu katılımcıların beşi kadın sekizi erkektir. Katılımcıların beşi yönetici, diğerleri öğretmen olarak görev yapmaktadır. Katılımcılardan biri lisans, dördü tezsiz yüksek lisans, altısı tezli yüksek lisans ikisi ise doktora mezunudur. Cambridge okulunda hizmet süresi bir yıl olan katılımcı sayısı iki, hizmet süresi iki yıl olan katılımcı sayısı iki, hizmet süresi üç yıl olan katılımcı sayısı bir, hizmet süresi dört yıl olan katılımcı sayısı iki ve hizmet süresi beş ve üzeri yıl olan katılımcı sayısı altı olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan beşinin diğer okullarda hizmet süresinin 1–9 yıl, dördünün hizmet süresinin 10–19 yıl ve yine dördünün hizmet süresinin ise 20–29 yıl olduğu tespit edilmiştir

Verilerin Toplanması

Çalışmada veriler görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Bu doğrultuda araştırmacı tarafından hem yöneticilere hem de öğretmenlere ortak olarak uygulanabilecek taslak bir görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu araştırmanın amaçları dikkate alınarak ve okul yöneticileri ile öğretmenlerin Cambridge IGCSE programının kabul edilme ve uygulanma sürecinde yaşanan sorunlara ve bu sorunlara ne gibi çözüm önerileri sunulduğuna ilişkin görüşlerini ortaya çıkaracak şekilde hazırlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanması sırasında literatüre yönelik gerekli araştırma yapılmış, benzer çalışmalar incelenmiş ve soruların katılımcıların rahatça anlayabileceği şekilde anlaşılması kolay olması göz önünde bulundurulmuştur.

Görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgileri (cinsiyet, okuldaki görev, Cambridge IGCSE programı uygulayan okuldaki hizmet süresi, diğer okullardaki hizmet süresi ve öğrenim durumu) bulunmaktadır. İkinci bölümde ise Cambridge IGCSE uluslararası akreditasyon programını uygulayan kamu liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin programın kabul edilme ve uygulanma sürecine ilişkin görüşlerini açığa çıkarmaya yönelik sorulara yer verilmiştir.

Görüşme formu oluşturulduktan sonra kapsam ve görünüş geçerliğini sağlayıp sağlamadığının tespit edilebilmesi için taslak form alanında uzman kişilerin¹ görüşüne sunulmuştur. Uzman kişilerden, görüşme formundaki soruların ölçülmek istenen yapıya uygun olup olmadığına yönelik görüşlerini, önerilerini ve düzeltilmesi gereken soruları bildirmeleri istenmiştir. Uzmanların verdiği görüşlere göre görüşme formu yeniden düzenlenmiş ve uzmanların görüşleri temel alınarak yapılan bu düzeltmeler sayesinde ölçeklerin kapsam ve görünüş geçerliğinin sağlandığı varsayılmıştır. Yöneticiler ve öğretmenler için aynı görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu Ek 1’de sunulmuştur. Görüşme Formu’nun uygulanabilmesi için Görüşme İzin Formu Ek 2’de, Milli Eğitim Müdürlüğü izni Ek 3’te, Etik Kurul Onayı ise Ek 4’te sunulmuştur.

Görüşme öncesinde ilgili okulların yöneticileri ile e-posta ve telefon vasıtasıyla iletişim kurulmuş, çalışma ile ilgili olarak ön bilgilendirme yapılmıştır. Pandemi şartları nedeniyle görüşmeler internet ortamında gerçekleştirilmiştir.

¹ Prof. Dr. Ali Balcı, Doç. Dr. Tarık Soydan, Arş. Gör. Tuğba Güner Demir, Arş. Gör. Özge Erdemli, Arş. Gör. Burcu Toptaş’a katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada kategoriler/temalar tümdengelim yaklaşımıyla, kavramsal çerçeveye ve araştırmanın alt amaçlarına uygun bir şekilde çalışmanın başında oluşturulmuştur. şimşek ve Yıldırım'a (2013) göre araştırma problemi ile ilgili alanyazın kategorileri oluşturmaya imkân sağlayabilecek seviyede ise, araştırmacı kategorileri çalışmanın başında oluşturabilir. Bu araştırmada alt kategoriler ise tümevarım yaklaşımıyla katılımcıların verdikleri cevaplara göre verilerin analizi sırasında oluşturulmuştur. Araştırmanın kategorileri şu şekilde belirlenmiştir:

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde;

1. Kabul edilmesi esnasında yaşanan sorunlar (bürokratik, yasal, ekonomik ve çevresel) ve çözüm yolları,
2. Uygulanması esnasında yaşanan sorunlar (bürokratik, yasal, ekonomik, çevresel ve akademik) ve çözüm yolları.

Araştırmanın verilerinin analizinde "içerik analizi" yöntemi kullanılmıştır. I erik analizi çeşitli veri toplama teknikleri vasıtasıyla elde edilen verilerin daha önceden belirlenmiş kategorilere/temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür (Büyüköztürk,  akmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Bu tarz bir analizde ana hedef elde edilen bulguların özetlenerek yorumlanmasıdır. Araştırmacı bulguları tespit eder, açıklar ve yorumlar. Araştırmacı yorumları güçlendirmek adına bulgular arası ilişkilerden ve farklılıklardan faydalanır (Yıldırım ve şimşek, 2013).

Görüşlerin analizinin güvenirliğini sağlamak için, görüşmenin dökümleri yapıldıktan ve her bir temaya/kategoriye ait alt temalar/alt kategoriler tümevarım yaklaşımıyla belirlendikten sonra, görüşme kodlama anahtarı hazırlanmış ve kodlamalar yapılmıştır. Cambirdge IGCSE Programı'nın kamu liselerinde uygulanması aşamasında yaşanan çevresel sorunlara ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine ilişkin veriler araştırmacı dışındaki bir uzman² tarafından bu anahtara tekrar kodlanarak görüş birliği tespit edilmeye çalışılmıştır. Görüşmelerin güvenilirliğini hesaplamak için Huberman ve Miles'in (1994)  nerdiği aşağıdaki güvenirlik formülü kullanılmıştır:

$$\text{Güvenirlik} = \text{Görüş Birliği} / \text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}$$

Kodlamaların güvenirliği için en az %70 görüş birliği gerekmektedir (Houten ve Hall, 1983'ten aktaran Taşkın, 2014). Bu çalışmada kodlayıcılar arası güvenirlik %84.6

² Ankara  niversite Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora  ğrencisi Burcu ALTINSOY'a katkılarından dolayı teşekkür ederim.

olarak hesaplanmıştır. Bu durumda analizlerin güvenilir bir biçimde yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Görüşme sonucunda toplanan veriler bilgisayar ortamına yazılı metin olarak aynen aktarılmıştır. Katılımcılara birer kod (Yönetici: Y, Öğretmen Ö) ve sıra numarası verilmiştir. Görüşlerinin kategorilere ve alt kategorilere göre dağılımının frekans (sıklık) değerleri tablolar halinde sunulmuş, benzerlik ve farklılıklar yorumlanmıştır. Bulguların yorumlanması aşamasında daha somut ve açıklayıcı olması amacıyla görüşme dökümlerinden doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada toplanan veriler doğrusunda elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları sunulmuştur.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı’nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Sorunlar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıda yönetici ve öğretmenleri Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde kabul edilme sürecinde yaşanan “bürokratik ve yasal sorunlara”, “ekonomik sorunlara” ve “çevresel sorunlara” ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular sunularak yorumlanmıştır.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı’nın Kabul Edilme Aşamasında Karşılaşılan Bürokratik ve Yasal Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara ilk olarak Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın kamu lisesi olarak kabul edilme aşamasında karşılaşılan “bürokratik ve yasal” sorunlara ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Katılımcıların Cambridge Uluslararası Akreditasyon Programının Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Bürokratik ve Yasal Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Zaten IB Programı uygulandığı için bir sorun yaşanmamıştır.	6	Ö5, Y1, Y2, Y3, Y4, Y5
Fikri yok	3	Ö1, Ö7, Ö8
Kabul edilme sürecinde görev almamıştır.	3	Ö2, Ö4, Ö6
MEB öğretim programı ile uyumsuzdur.	1	Ö3
Toplam	13	

Tablo 4'e göre katılımcıların çoğunluğunun (n=6) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında "zaten International Baccalaureate Programı uygulandığı için bir sorun yaşanmadığı" görüşünde birleştiği görülmüştür.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Herhangi bir sorun ile karşılaşılmamıştır, zira uluslararası öğretim programı MEB öğretim programını da kapsayıcı olmuştur. (Ö5)

Uluslararası Bakalorya DP uygulayan okullar MEB Tebliğler Dergisinde ifade edildiği gibi ikinci bir program uygulamaları halinde; buna herhangi bir mani bulunmamaktadır. Dolayısıyla geçiş izni verilmiş oldu. (Y1)

Uluslararası Bakalorya DP uygulayan okul olmamız nedeniyle MEB mevzuatına göre bürokratik ve yasal herhangi bir sorunla karşılaşmadık. Birinci program için onayı olan kurumlar ikinci programı da açabiliyor. Bilgi vermek şartıyla. (Y2)

Herhangi bir bürokratik ve yasal engelle karşılaşmadık, mevzuat programın uygulanmasına izin veriyordu ve bizden önce uygulamaya başlamış bir devlet okulu mevcuttu. (Y4)

İlgili Tebliğler dergisine atıf yapmak suretiyle Bakanlığımıza bilgilendirdik. (Y5)

Katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle okullarda halihazırda Uluslararası Bakalorya programının uygulanıyor olmasının, Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kabul edilme aşamasında yaşanması beklenen olası bürokratik ve yasal sorunları minimuma indirdiği, hatta tamamen önüne geçmiş olduğu sonucuna varılabilir.

Yaşanabilecek bürokratik ve yasal sorunlar iki yönlü olarak düşünülebilir: Bunlardan birincisi Cambridge IGCSE programına akredite olma esnasında yaşanabilecek bürokratik ve yasal zorunluluklar; diğeri ise yurt içinde Milli Eğitim Bakanlığı uygulamaları kapsamında yaşanabilecek bürokratik ve yasal zorunluluklardır. Katılımcıların cevaplarından da anlaşılabileceği gibi, zaten Uluslararası Bakalorya programı gibi bir programa akredite olmak Cambridge IGCSE Programı için akreditasyon esnasında bir problem yaşanmasının önüne geçmiştir. Yine katılımcıların cevaplarından anlaşılabileceği gibi yurt içinde de yaşanabilecek bürokratik ve yasal sorunlar yine önceden Uluslararası Bakalorya programına akredite olunması sayesinde aşılmıştır. Tüm bu görüşlerden hareketle herhangi bir akreditasyon sürecinde, hazır bulunuşluk seviyesinin hem süreci hızlandıracağı hem de yaşanabilecek sorunların önüne geçeceği söylenilebilir.

Tablo 4'e göre katılımcılardan bazıları (n=3) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kabul edilme aşaması ile ilgili "fikri yoktur". Bu katılımcılar "göreve başladıklarında programın uygulanıyor olduğu" görüşünü belirttikleri için kabul

sürecinde yaşanan sorunları bilmedikleri ileri sürülebilir. Bu ifadeyi destekleyen katılımcı görüşleri şu şekildedir:

Ben göreve başladığımda akreditasyon süreci tamamlanmıştı, bu nedenle bu konuda bir fikrim yoktur. (Ö1)

Bu konuda fikrim yok. Ben başladığımda 4 yıldır uygulanıyordu. (Ö7)

Bu aşamada okulda olmadığım için herhangi bir fikrim yoktur. (Ö8)

Tablo 4'e göre katılımcıların üçü (n=3) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kabul edilme aşamasında “kabul edilme sürecinde görev almadığı” yönünde görüş bildirmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek verilebilir.:

Bürokratik ve yasal iş ve işlemler idareimiz tarafından halledildiği için çıkan sorunlara ilişkin herhangi bir malumatım bulunmamaktadı; ancak Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programı uluslararası öğretim programı ile birlikte yürütülmekte ve öğrenciler bir sonraki eğitim kurumuna gereğince hazırlanmaktadır. (Ö4)

Bu tür teknik kısımları IGCSE koordinatörümüz ve idareimiz hallettiği için benim dâhilimde değildi. (Ö6)

Araştırmaya katılım gösterenlerden biri (n=1) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kabul edilme sürecine yönelik olarak “öğretim programı uyumsuzluk olduğu” yönünde görüş bildirilmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşüne aşağıdaki ifade örnek olarak verilebilir:

Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programı IGCSE ile birçok noktada uyumsuz. Örneğin öz metin çalışması Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programında yoktur. Bu tür uyumsuzluklar öğretmenin fazladan eğitim vermesi ile aşılmıştır. (Ö3)

Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programının Cambridge IGCSE gibi bir uluslararası program ile uyumadığı araştırmaya katılım gösteren bir katılımcı tarafından ifade edilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programına ek olarak öğretilen herşey öğrencinin gelişmesine katkı sağlayacak ve uluslararası bir bakış açısına sahip olmasına yardımcı olacaktır. Bu durum katılımcı tarafından kabul edilme esnasında bir sorun olarak görülse de, sonuçlar açısından öğrencinin lehine gelişen bir olgu olarak kabul edilebilir.

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde kabul edilmesine yönelik yaşanan bürokratik ve yasal sorunları kısaca değerlendirmek gerekirse; bu programı kabul etme kararı alan kamu liselerinde hâlihazırda Uluslararası Bakalorya programı uygulanması nedeniyle kabul edilme aşamasında benzer süreçlerden daha önce geçildiği için çok fazla bürokratik ve yasal sorun ile karşılaşmadığı sonucuna varılabilir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Karşılaşılan Ekonomik Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kamu liselerinde kabul edilme aşamasında karşılaşılan “ekonomik” sorunlara ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Ekonomik Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Alt Kategoriler	N	Katılımcılar
Öğrenci başına ücret alınmasından ve velilerin ekonomik durumunun yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar	5	Y3, Y4, Ö2, Ö5, Ö8
IB kabul aşamasındaki benzer sorunlar	4	Y1, Y2, Y5, Ö3
Fikri yok	4	Ö1, Ö4, Ö6, Ö7
Toplam	13	

Tablo 5’e göre katılımcıların çoğunluğunun (n=5) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında “öğrenci başına ücret talep edilmesi ve ailelerin ekonomik durumunun yetersizliği” görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu model uluslararası programların devlet liselerinde uygulanması, velilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin yetersizliği bakımından ekonomik sorunları beraberinde getirmektedir. (Y3)

Cambridge sistemine öğrenci başına ödeme yapılması gerekiyordu ve okulda yerine getirmemiz gereken belli koşullar vardı; bunların tabii ki bir ekonomik bedeli olacaktı. (Y4)

Eğitim ücretlerinin yüksek olması, yurt dışında olması gibi sorunlar. (Ö2)

İsteğe bağlı olması nedeniyle ekonomik sorunlar aza inmiştir. (Ö5)

Eski müdürümüzden dinlediğime göre bu maddede şunları söyleyebilirim: Akreditasyon sırasında gerekli olan maddi finans okul aile birliğinden karşılanmıştır. Bu programın avantajları öğrenci ve velilere anlatıldıktan sonra gönüllülük esasına göre bağış toplanmış ve bu bağışlardan gerekli ücretler karşılanmıştır. Sadece IGCSE programının sertifika ücretleri değil bunun yanında okutulacak kitap ücretleri ve kullanılacak deney sarf malzemeleri temin etme noktasında da sorunlar yaşanmıştır. Ayrıca

laboratuvar ve kütüphanenin gerekli minimum donanımına ulaştırılması için çok büyük çabalar harcanmıştır. (Ö8)

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon programı gibi bir programın kamu liselerinde kabul edilmesinde yaşanacak kaçınılmaz sorunlardan birinin ekonomik sorunlar olacağı göz ardı edilemez. Katılımcıların çoğunluğu da gerek sertifika ücretlerinin, gerekse öğrenci başı yapılan ödemelerin bir sorun teşkil ettiğini ifade etmiş. Katılımcıların ifadelerinden anlaşılabileceği üzere yaşanacak ekonomik sorunların bir nebze önüne geçebilmek açısından aileler program hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirilmiş ve programın avantajlarını özümsemeleri sağlanarak çocuklarını bu programa gönüllü başlatmalarında ikna edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5'e göre katılımcıların bazıları (n=4) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında "IB kabul aşamasındaki benzer sorunlar" görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu model uluslararası programların temelde yaşanan en önemli sorunlarından biri ekonomik zorluklardır. Ancak 2007 yılından beri böyle bir program tecrübesi aslında bu tip sorunlarla da başa çıkabilmeyi öğretiyor. (Y1)

Yaklaşık 15 yıldır yürütülen IB programından gelen tecrübe ve hazır olan altyapı bu anlamda çok sorun yaşanmaması sağladı. (Y2)

Uluslararası programların uygulanması sırasında yaşanan en önemli sorunlardan biri ekonomik zorluklardır. Ancak 2007 yılından beri böyle bir programı uyguladığımız için yaşadığımız sorunlara tecrübemizle çözümler üretebildik. (Y5)

Herhangi bir sorunla karşılaşmadık okulumuz gerekli eğitimleri almamızı sağladı. (Ö3)

Yukarıda da örnekleri verildiği üzere katılımcıların bazıları zaten uluslararası bir program okulda yürütüldüğü için karşılaşılabilecek ekonomik sorunlara karşı tecrübeli olduklarını ifade etmiştir. Bu gibi programlarda ekonomik sorunlara en aza indirilmesi programın devamlılığı için önemli bir etken olduğundan, katılımcıların görev aldığı okullar bu hususun bilincinde olarak ve IB programında karşılaştıkları tecrübeleri sayesinde ekonomik sorunları en aza indirmişlerdir. Bu durumun da gerek ailelerin gerekse öğrencilerin programın ruhunu yakalmaları açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 5'e göre katılımcıların bazıları (n=4) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında "fikrinin olmadığını" ve kabul edilme sürecine dâhil olmadığını ve bu konularla idarenin ilgilendiğini belirtmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Ben göreve başladığımda akreditasyon süreci tamamlanmıştı; bu nedenle bu konuda bir fikrim yoktur. (Ö1)

Programın ekonomik tarafı idareimiz tarafından incelenmekte ve uygulanabilirliği kendileri tarafından değerlendirilmektedir. (Ö4)

Bu tür teknik kısımları IGCSE koordinatörümüz ve idareimiz hallettiği için benim dâhilimde değildi. (Ö6)

Fikrim yok. (Ö7)

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere Cambridge IGCSE programını kabul eden kamu liselerinde ağırlıklı olarak öğretmenlerin kabul edilme sürecine dâhil olmamaları nedeniyle ekonomik sorunlara ilişkin net bir görüş bildirmediği ortaya çıkmıştır.

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kamu liselerinde kabul edilme aşamasında yaşanan sorunları yukarıda örnekleri verilen görüşler kapsamında değerlendirmek gerekirse ekonomik sorun olarak kabul edilen programa akredite olmak için ödenen ücretler ve öğrenci başına ödenen ücretlerin yanı sıra programın devamlılığı için gerekli kitap ücretleri ve deney malzemelerinin ücretleri de okulun ekonomik yükünü arttıran maliyetlerdir.

Kaynakları kısıtlı olan kamu liselerinde bu tarz uluslararası programları uygulayabilmek adına aşılması belki de en güç engel ekonomik engellerdir. Akademik, çevresel, bürokratik engeller birtakım kurumsal ve kişisel çabalar ile belki aşılabılır ama ekonomik sorunlar için bunları söylemek zordur. Diğer yandan katılımcıların görev aldığı kamu liselerinde hâlihazırda Uluslararası Bakalorya programı uygulandığı için, diğer bir deyişle bu tarz bir uluslararası programın kabul edilmesi esnasında ne gibi ekonomik sorunlar ile karşılaşılacağı konusunda okul yöneticileri gerekli tecrübeye sahip olduklarını ve bu kapsamda ekonomik sorunların aza indirildiğini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Karşılaşılan Çevresel Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kamu liselerinde kabul edilme aşamasında karşılaşılan “çevresel” sorunlara ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Çevresel Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Sorun yaşanmamıştır.	6	Y1, Y2, Y5, Ö2, Ö4, Ö5
Fikri yok	4	Ö1, Ö6, Ö7, Ö8
Öğrenciler arası eşitsizlik yaratmasından ve statü göstergesi kabul edilmesinden kaynaklanan sorunlar	2	Ö3, Y4
Ailedeki eğitimden ve öğrenciden kaynaklanan sorunlar	1	Y3
Toplam	13	

Tablo 6'ya göre katılımcıların çoğunluğunun (n=6) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında yaşanan çevresel sorunlara ilişkin olarak "bir sorun yaşanmadığı ve programın olumlu karşılandığı" görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Okulumuz 2003 yılında kurulmuş, 2005 yılında IDBP yetkilendirme sürecini başlatarak tamamlamış ve 2007 yılında da bu programı uygulamaya başlamıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere okul kültürü ve iklimi aslında uluslararası programlar ve onun felsefesi üzerinden şekillendirilmek durumunda kalmıştır. Bu programı seçen aileler ve öğrenciler bu mentaliteye uygun aileler olmakla birlikte zaman içinde okulun iklimine tam uyum sağlamaktadır. (Y1)

Yaklaşık 18 yıl önce eğitim öğretime başlamış olan okulumuz 15 yıldır uygulanan IB Diploma programı nedeniyle hazır olan bir iklim ve kültür ortamında başlamıştır. Bu programa dâhil olan öğrenciler ve aileleri bu programları hedefleyerek geldikleri için ifade edilen konularda sorun yaşamamışlardır. (Y2)

Okulumuz 2003 yılında kurulmuş, 2005 yılında IDBP yetkilendirme sürecini başlatarak tamamlamış ve 2007 yılında da bu programı uygulamaya başlamıştır. Buradan da anlaşılacağı üzere okul kültürü ve iklimi aslında uluslararası programlar ve onun felsefesi üzerinden şekillendirilmek durumunda kalmıştır. Bu programı seçen aileler ve öğrenciler bu mentaliteye uygun aileler olmakla birlikte zaman içinde okulun iklimine tam uyum sağlamaktadır. (Y5)

Herhangi bir sorunla karşılaşmadım. (Ö2)

IB Diploma Programı'na temel oluşturmak amacıyla başlatılan IGCSE Programı için çevresel bir sorun olmamıştır. Aksine hem okul kültürü açısından hem de veli ve öğrenci gözünden çok olumlu karşılaşılan bir gelişme olarak atfedilmiştir. (Ö4)

Okul kültüründe yabancı dil altyapısı mevcut olduğundan herhangi bir sıkıntı yaşanmamaktadır. (Ö5)

Katılımcıların yukarıda da örnekleri verilen görüşleri kapsamında Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde kabul edilme aşamasında genel olarak bir sorunla karşılaşmadığı ifade edilmiştir. Okullarda hâlihazırda başka bir uluslararası programın uygulanıyor olması bu geçişi kolaylaştırmıştır. Yine diğer program sayesinde okulun yabancı dile ilişkin bir alışkanlığı olması da yaşanabilecek sorunların önüne geçtiği söylenebilir

Tablo 6'ya göre katılımcıların bazıları (n=4) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında “fikrinin olmadığı” belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Ben göreve başladığımda akreditasyon süreci tamamlanmıştı; bu nedenle bu konuda bir fikrim yoktur. (Ö1)

Bu tür teknik kısımları IGCSE koordinatörümüz ve idaremiz hallettiği için benim dâhilimde değildi. (Ö6)

Fikrim yok. (Ö7)

Akreditasyon sırasında okulda olmadığım için bu konuda bir fikrim yoktur. (Ö8)

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılaacağı üzere Cambridge IGCSE programını kabul eden kamu liselerinde ağırlıklı olarak öğretmenlerin kabul edilme sürecine çok dâhil olmamaları nedeniyle çevresel sorunlara ilişkin net bir görüş bildirmediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 6'ya göre katılımcıların bir kısmı (n=2) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında “Öğrenciler arası eşitsizlik yaratmasından ve statü göstergesi kabul edilmesinden kaynaklanan sorunlar” yaşadığı görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Programa yönelik olumsuz bir tavır olmadı. Sadece bazı öğrencilerin IGCSE programına katılmayı bir statü göstergesi olarak görmesi okul kültürünün benimsenmesinde olumsuz bir durum olarak göze çarpmaktadır. (Ö3)

Okulda belirli bir ücret ödeyen çocuklar oluyor ve bir eşitsizlik ortaya çıkıyor. Mesela IGCSE sınıfları en fazla 22 kişi olabiliyor. Diğer sınıflar 34 kişi olabiliyor. Ancak diğer öğrencilerimiz ve onların velileri IGCSE'nin dolaylı olarak okul kültürüne ve kendilerine de katkı sağlayacağını bildikleri için bunu hiçbir zaman sorun etmediler. Çünkü okulun öğretmen ve eğitim kalitesi toptan yükseliyor. Örneğin kütüphane standartları yükseliyor, bir kütüphaneci çalıştırabiliyorsunuz ve bundan sadece IGCSE öğrencileri değil tüm öğrenciler faydalanabiliyor. (Y4)

Katılımcılar tarafından yukarıda verilen örnekler incelendiğinde programın kabul edilmesindeki çevresel bir sorun olarak; programın öğrenciler arasında bir statü göstergesi olarak görülmesi gösterilebilir. Ayrıca ücretler veliler tarafından ödendiğinden maddi durumu kötü olan öğrencilerde bir eşitsizlik hissi oluşabilir.

Tablo 6'ya göre katılımcıların birinin (n=1) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında "Ailedeki eğitimden ve öğrenciden kaynaklanan sorunlar" yaşanması görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir. Katılımcının bu konudaki görüşlerine aşağıdaki cümlesi örnek olarak verilebilir:

Ailenin çocuğu yetiştirme tarzı, çocuğun okul kültürüne ve disiplinine alışma süreci, uluslararası programın mentalitesini anlama ve kültürel beklentiler gerek öğrenciler gerekse aileler de dönemsel sorunlar yaşatmaktadır. (Y3)

Yukarıda da görüldüğü gibi bir katılımcı tarafından ise, çocuğun aileden gelen yetiştirme tarzının da birtakım problemlere yol açabileceği dile getirilmiştir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzledikleri Yollar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında yönetici ve öğretmenlere Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde kabul edilme sürecinde yaşanan sorunları aşmak için izledikleri yollara ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Kabul Edilme Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzlediklere Yollara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Velilerden ücret alınması ve okul idaresinin eğitim ücretlerini ödemesi	5	Y1, Y2, Y4, Y5, Ö2
Öğretim programı birleştirme ve ilave ders uygulaması	4	Y3, Ö3, Ö4, Ö8
Fikir yok	4	Ö1, Ö5, Ö6, Ö7
Toplam	13	

Tablo 7’ye göre katılımcıların çoğunluğunun (n=5) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın kabul edilme aşamasında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin “velilerden ücret alınması ve okul idaresinin eğitim ücretlerini ödemesi” görüşünü ileri sürmüştür.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu programın bedeli ayrıca öğrenci velisinden de alınmak suretiyle bunun sorun olması ortadan kaldırılmış oluyor. Buna dayalı olarak MEB Genelgesi var ve bütün ekonomik vb. işlemler bu genelge kapsamında gerçekleştirilmektedir. (Y1)

Programın ücreti veli tarafından ödendiği için bu anlamda sorun yaşanmamıştır. (Y2)

Öğrencilerin velilerinden katkı ücreti alarak ekonomik sorunları aştık. Yönetmelik buna izin veriyordu. (Y4)

Bu programın bedeli ayrıca öğrenci velisinden de alınmaktadır. Böylelikle sorun ortadan kaldırılmıştır. Tüm ekonomik etkinlikler, MEB genelgesi kapsamında gerçekleştirilmektedir. (Y5)

Katıldığım uzaktan eğitimin ücretini okul idaresi karşılamıştır. (Ö2)

Katılımcıların görüşlerinden de anlaşılacağı üzere Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde kabul edilmesinde çeşitli sorunlar olmakla birlikte, ekonomik sorunlar bu sorunların en önemlisi olarak görülebilir. Dolayısıyla katılımcılar daha çok ekonomik sorunlara ilişkin çözüm yollarına yönelik bilgilendime yapmışlardır. Zaten bu tarz bir program uygulanan özel okullar hem program masrafını hem de diğer masrafları katarak velilerden ücrete almaktadır, kamu liseleri ise sadece Cambridge IGCSE eğitimi parasını veliye ödeterek bu eğitimi öğrencinin daha düşük maliyetle almasını sağlamaktadır. Hatta öğretmen eğitimlerini bile idarece karşılayarak velilerin üstüne binecek ücret yükünü hafifletmektedir.

Tablo 7’ye göre katılımcıların bazılarının (n=4) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın kabul edilme aşamasında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin “öğretim programı birleştirme ve ilave ders uygulaması” görüşünü ileri sürdükleri belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu programı uygularken bürokratik bir engel olmamakla birlikte içerik yükünü azaltmak ya da kolaylaştırmak adına ilave kurs ve ders programları yaparak tüm sorunların üstesinden gelmeye çalışan bir anlayış biçimi uygulamaya koyuldu. (Y3)

Her iki öğretim programı uygulanırken saatleri bölüştürme fazladan ders yapma yöntemlerini kullandık. (Ö3)

Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programı uluslararası öğretim programının içine yedirilmekte; öğrenciler her dersin gerekliliklerini yerine getirmektedirler. Böylece, programdan sonra yurt içi herhangi bir üniversitede öğretimine devam edecek öğrenci için bir engel yaratılmamakta; aynı zamanda yurt dışında okumak isteyen öğrenciler için imkânlar yaratılmaktadır. (Ö4)

Yaz okulları ve haftasonları kursları düzenlenmiştir. Öğretmenlerden fedakârlık yapmaları istenmiştir. Öğretmenler gönüllük esasına göre tercih edilmiştir. Karşılaşılan tüm sorunlar raporlandırılarak Milli Eğitim Bakanlığında ilgili birimlere gönderilmiştir. (Ö8)

Katılımcıların görüşleri ışığında Cambridge IGCSE Programının kabul edilmesi aşamasında bir diğer sorunun öğretim programlarının uyuşmaması olduğu söylenebilir. Katılımcıların görev aldığı kamu liseleri bu iki öğretim programı harmanlayarak bu sorunun üstesinden gelmiştir. Her ne kadar programın kabul edilme sürecünden çok uygulamaya yönelik bir sorun gibi gözükse de aynı zamanda üniversite sınavına da girecek öğrenciler için Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programı olmazsa olmazdır. Bu yüzden programın gönüllük esasına dayanılarak yürütüldüğü kamu liselerinde öğrencilerin ikna edilebilmesi için, programın daha kabul edilme aşamasında bu öğretim programı birleştirilmesi yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda okullar söz konusu öğretim programı birleştirmesini yaparak gerek ilave dersler ile gerekse öğretmenlerin fedakârlıkları ile programı başarı ile yürütmüşlerdir.

Tablo 7'ye göre katılımcıların bazıları (n=4) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın kabul edilme aşamasında yaşanan sorunların çözümüne yönelik sürece dâhil olunmadığı için fikir belirtilmemiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Ben göreve başladığımda akreditasyon süreci tamamlanmıştı, bu nedenle bu konuda bir fikrim yoktur. (Ö1)

Bu tür teknik kısımları IGCSE koordinatörümüz ve idareemiz hallettiği için benim dâhilimde değildir. (Ö6)

Fikrim yok. (Ö7)

Ö5 kodlu katılımcı bu konuda görüş bildirmediği için bu tema altında değerlendirilmiş olup, yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere Cambridge IGCSE programını kabul eden kamu liselerinde ağırlıklı olarak öğretmenler kabul edilme sürecine çok dahil olmamaları nedeniyle sorunların çözümlerine ilişkin bir görüş belirtmemişlerdir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Sorunlar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıda yönetici ve öğretmenleri Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde uygulanma sürecinde yaşanan “bürokratik ve yasal sorunlara”, “ekonomik sorunlara”, “çevresel sorunlara” ve “akademik sorunlara” ilişkin görüşlerine ilişkin bulgular sunularak yorumlanmıştır.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Bürokratik ve Yasal Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında ne gibi “bürokratik ve yasal” sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunlara ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Bürokratik ve Yasal Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

Alt Kategoriler	N	Katılımcılar
Öğretim programı farklılığından ve zaman yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar	8	Y1, Y2, Y3, Y5, Ö2, Ö3, Ö7, Ö8
Herhangi bir sorun yaşanmamıştır.	2	Ö5, Ö6
Sürece dâhil olunmamıştır.	2	Ö1, Ö4
Öğretmen kadrosu oluşturmaktan kaynaklanan sorunlar	1	Y4
Toplam	13	

Tablo 8’e göre katılımcıların çoğunluğunun (n=8) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak “öğretim programı farklılığından ve zaman yetersizliğinden kaynaklanan sorunlar” yaşadıklarını belirten görüşler ileri sürdükleri ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Doğal olarak uluslararası programlarda MEB öğretim programından farklılık gösteren konular veya konuların işleniş şekilleri olabiliyor. Ancak bütün bu durumları lehimize çevirmek suretiyle hem uluslararası program mantığını vermek hem de MEB öğretim programından geri kalmamalarını temin etmek temel bakış açımızı oluşturmuştur. Yalnız bu durum bazı ülkelerde sadece bu program dersleri görmekteyken dönem öğrencileri, bizim okulumuzda ilave bir yük olarak öğrenciye dönüşü olmaktadır. (Y1)

Evet öğrenci iki programı da yerine geitrmek durumunda kalıyor ve bu oldukça yorucu oluyor. Ancak iki programın sentezi niteliğinde farklı bir sonuç çıkıyor ortaya. Geriye kalan iki dönemin sonuçlarına bakıldığında IB programına katkısı oldu. (Y2)

Doğal olarak uluslararası programlarda MEB öğretim programından farklılık gösteren konular veya konuların işleniş şekilleri olabiliyor. Ancak bütün bu durumları lehimize çevirmek suretiyle hem uluslararası program mantığını vermek hem de MEB öğretim programından geri kalmamalarını temin etmek temel bakış açımızı oluşturmuştur. Yalnız bu durum bazı ülkelerde sadece bu program dersleri görmekteyken dönem öğrencileri, bizim okulumuzda ilave bir yük olarak öğrenciye dönüşü olmaktadır. (Y3)

Uluslararası programlarda MEB öğretim programından farklı konular veya konuların işleniş şekilleri olabiliyor Uluslararası programın mantığı içerisinde, MEB öğretim programından geri kalmamalarını sağlıyoruz. Bu durum öğrencilerimize ek bir yük gibi görünse de onların başarılarının artmasına vesile olmaktadır. (Y5)

Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programını IGCSE Cambridge öğretim programının içine dâhil olarak uyguladık. Ancak Fransızca dersi için IGCSE French öğretim programını tamamlamak ders saat açısından yeterli değildir. Haftalık Fransızca ders saatinin 3 (üç) saat değil en az 4 (dört) saat olmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum. IGCSE öğretim programına hazırlık sınıfının ikinci döneminde başlanması da öğretim programın yetişmesinde sorun oluşturmaktadır. (Ö2)

Planların hazırlanmasında zorluklar oluştu. (Ö3)

Buradaki en büyük zorluk zaman. Program 9. ve 10.sınıflar için geçerli 2 yıldır okulumuzda programı bir yılda tamamlamaya çalışıyoruz. Fen dersleri için ders saat sürelerimiz ulusal programdaki ile aynı saat (2 ders/hafta). Bu da programın ruhunu yakalamak için yeterli olmuyor. (Ö7)

IGCSE programı iki yıllık bir programdır. Milli Eğitim öğretim programındaki her konu başlığının IGCSE de olmamasından dolayı öğrencilerin konu kaçıracakları ve üniversite sınavında dezavantajı olacaklarını düşünmelerine sebep oldu. Bu yüzden milli eğitimle ortak konularda her iki öğretim programına işlenmeye çalışılmıştır. Bu durum öğrencilerin zorlanmasına neden olmuştur. Ayrıca IGCSE sınav sorularının kurgulanma mantığı ile ulusal öğretim programı sınavlarının kurgulanma mantıkları birbirinden farklı olduğu için öğrenciler zorlanmışlardır. Ulusal öğretim programına sınavların sınırlı konulardan yapılmasından dolayı öğrenci notları IGCSE öğrencilerinin notlarından daha yüksek olmakta idi. Bu durumda dengeyi sağlamak için IGCSE notları belirli bir katsayı ile çarpılarak yükseltilmiştir. Ayrıca IGCSE sınavları ulusal sınavlara göre daha uzun yapılmaktadır. Tüm bunların bir yönetmeliğinin olmamasından dolayı

zorluklar yaşanmıştır. Ayrıca IGCSE derslerine girebilecek İngilizce bilen gönüllü öğretmen bulma noktasında sıkıntılar yaşanmıştır. Bulunduğunda da kadrosunun okulumuza alınması konusunda zorluklar yaşanmıştır. IGCSE öğretmenleri ulusal öğretim programındaki öğretmenlerden daha fazla çaba içerisinde olduklarından bu çabalarının maddi karşılığının yönetmeliklerde olmaması öğretmen bulma noktasında sıkıntılar oluşturmuştur. Okulumuzun İmam Hatip Lisesi olmasından dolayı haftalık ders saatleri bazı dersler için yeterli olmamıştır. Bu yüzden yaz okulları düzenlenmek zorunda kalınmıştır. Hafta sonları da kurslar açılmak suretiyle eksik dersler tamamlanmıştır. IGCSE ders notlarının daha düşük olmasından dolayı öğrencilerin programdan çıkma isteklerinin oluşmasına neden olmuştur. (Ö8)

Katılımcıların yukarıda örnek olarak sunulan görüşleri ışığında Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde uygulanması esnasında en önemli bürokratik ve yasal sorun olarak uluslararası öğretim programı ile ulusal öğretim programının uyuşmaması olduğu sonucuna varılabilir. Bu öğretim programı uyumsuzluğu hem üniversite sınavı kaygısı çeken öğrencileri negatif etkilemiş hem de programın tam anlamıyla uygulanmasını zorlaştırmıştır. IGCSE programını hayata geçirtikten sonraki uygulamalara yönelik yasal bir mevzuat olmayışı da gerek öğretmen kadrosu kurmayı gerekse programı yetiştirmek için gerekli düzenlemeleri yapmayı bir hayli zorlaştırdığı ifade edilmiştir.

Büyükgenç (2014), başka bir uluslararası akreditasyon programı olan IB kapsamında mezun olmuş öğrencilerin görüşlerini araştırdığı çalışmasında, zaman yetersizliğinin programın uygulanmasını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Programdan mezun olan öğrencilere göre ödev çokluğu ve zaman darlığı programı uygularken olumsuz bir husus olarak karşılımlarına çıkmıştır. Söz konusu araştırmanın bulgularından da hareketle bu tarz uluslararası programların uygulama aşamasında ulusal ve uluslararası öğretim programlarının birlikte uygulanmasının zaman açısından problem yarattığını söylemek yanlış olmaz.

Tablo 8'e göre katılımcıların bazılarının (n=2) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak "herhangi bir sorun yaşanmadığı" görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifade örnek olarak verilebilir:

Branşım İngilizce olduğu için bu konuda problem yaşamadım, konular benzerlik gösteriyor, IGCSE programında öğrenciden beklenen yazma seviyesinde ürünler verebilmeleri için takviyeler vermek gerekli olabiliyor bazen. Okuma, dinleme kaynaklarından faydalanarak eksik kalan yönleri geliştirebilmeleri için öğrenciler yönlendiriliyor. (Ö6)

Ö5 kodlu katılımcı bu konuda görüş bildirmediği için bu alt kategori altında değerlendirilmiştir. Yukarıda görüşleri bildirilen iki katılımcıya göre Cambridge IGCSE programını kabul eden kamu liselerinde uygulanma aşamasında bürokratik ve yasal bir sorun yaşanmamıştır.

Tablo 8'e göre katılımcıların bazılarının (n=2) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak "sürece dâhil olunmaması" görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Göreve yeni başladım, uzaktan eğitim nedeniyle bürokratik sürece hâkim değilim. (Ö1)

Bürokratik ve yasal iş ve işlemler idaremiz tarafından halledildiği için çıkan sorunlara ilişkin bir malumatım bulunmamaktadır. (Ö4)

Yukarıdaki görüşlerden de anlaşılacağı üzere Cambridge IGCSE programının uygulanma sürecinde bürokratik ve yasal işlemler çok dâhil olmayan öğretmenler tarafından bürokratik ve yasal sorunlara ilişkin bir görüş belirtilmemiştir.

Tablo 8'e göre katılımcılardan biri (n=1) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak "öğretmen kadrosu oluşturmakta yaşanan sorunlar" görüşünü destekleyen tarzda düşüncelere sahip olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki cümle örnek olarak verilebilir:

En önemli bürokratik zorluk öğretmen kadrosunu oluşturmakta yaşıyoruz çünkü MEB'de İngilizce Matematik gibi bir atama alanı yok veya Global Perspective gibi bir dersin öğretmeni yok. Bu programlarla ulusal öğretim programı adapte etmek bazen zorluklara yol açıyor. Bazı derslerin karşılığı e-okul sisteminde yer almıyor. Yabancı öğretmen çalıştırmakta zorluklar yaşıyoruz. Bazı derslerde MEB'in kitapları kullanılmıyor, ücretsiz ders kitabı seçimlerinde kitap ihtiyacı belirtiyoruz ve yetkililer siz neden öğrenci sayınızdan daha az kitap istiyorsunuz diyebiliyor. (Y4)

Yukarıdaki görüş kapsamında Cambridge IGCSE gibi uluslararası bir programın uygulanması aşamasında öğretmen kadrosu oluşturma da bir sorun olduğu kabul edilebilir. Katılımcı tarafından verilen örnekteki gibi söz konusu alanlara bir atama olmadığından bu tarz bir programı uygularken öğretmen kadrosu oluşturmak okul yönetimi için bir hayli güç olabilir. Meadows (2017) "Herkes İçin Uluslararası Eğitim: Kırsal Bir

Lisede Uluslararası Bakalorya Programının Uygulanması” konulu araştırmasında IB programının etkili bir şekilde uygulanabilmesi için programda görev alacak öğretmenlerin alan bilgisinin, sosyal adaletin önemini kavramalarının, öğrenme ve öğretme isteğinin, etik ilkeleri benimsemelerinin ve sürekli gelişime açık olmalarının önemini vurgulamıştır. Benzer bir program olan Cambridge IGCSE programında görev alan öğretmenlerin de aynı özelliklere sahip olmasını beklemek kaçınılmazdır.

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması esnasında yaşanan “bürokratik ve yasal” sorunlar kısaca değerlendirecek olursak; katılımcıların çoğunluğunun da üzerinde durduğu gibi en önemli sorunun “ulusal ve uluslararası öğretim programlarının uyumsuzluğu” kabul edilebilir. Demirer (2002) de IB İlk Yıllar programı kapsamında yaptığı araştırmada, MEB programı ve IB İlk Yıllar Programının birlikte uygulanmasında yönetici ve öğretmenlerin zorlandığı sonucuna ulaşmıştır.

Aynı zamanda bu öğretim programlarını bir arada uygulamak; gerek öğrenci motivasyonu, gerek planlama sıkıntıları, gerekse zaman yetersizliği gibi yeni sıkıntılara yol açabilmektedir. Yine bir katılımcı değerlendirmesi kapsamında bu tarz bir uluslararası programda eğitici olarak görev alacak öğretmen bulmanın da zor olabildiği söylenebilir, çünkü hem öğretmenin kendisini geliştirmiş olması hem de programı uygulamak adına gerekli fedakârlığı yapacak bir bakış açısına sahip olması gerekmektedir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı’nın Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Ekonomik Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın uygulanma aşamasında ne gibi “ekonomik” sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunlara ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Ekonomik Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Velilerden ücret talep edilmesinden, velilerin maddi durumunun iyi olmayışından ve kaynak sıkıntısından kaynaklanan sorunlar	6	Y3, Y4. Ö1, Ö3, Ö6, Ö8
Herhangi bir sorun yaşanmamıştır.	6	Y1, Y2, Y5, Ö2, Ö5, Ö7
Fikri yok	2	Ö4, Ö7
Toplam	13	

Tablo 9'a göre katılımcıların bazılarının (n=6) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak “velilerden ücret talep edilmesinden, velilerin maddi durumunun iyi olmayışından ve kaynak sıkıntısından kaynaklanan sorunlar” görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu model uluslararası programların devlet liselerinde uygulanması, velilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin yetersizliği bakımından ekonomik sorunları beraberinde getirmektedir. (Y3)

Bazen başarılı öğrencilerimiz bu programlara katılmak istiyor; ancak maddi durumları elvermiyor. (Y4)

Programa kayıt yapılabilmesi için ailelere ekonomik bir sorumluluk da düşüyor. Bu nedenle ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocukları kaydolabiliyor. Fırsat eşitliği konusunda ekonomik bir sorundan söz edilebilir. (Ö1)

Kaynak sıkıntısı çektik. (Ö1)

Ekonomik sorunlarla bazen karşılaşılabilir, ancak okul öğrencilere ödemelerde kolaylık sağlıyor. Velilerle iletişim halinde olarak taksitlendirme ile ödemeler yapılabilir birden ödeyemeyecek olan öğrencilere. (Ö6)

IGCSE programından gönüllü olarak okumak isteyen her öğrenciden 1000 EURO program ücreti alınmıştır. Bu ücretten programın yıllık sertifika ücretleri, laboratuvar sarf malzemeleri, yardımcı program ücretleri karşılanmıştır. (Ö8)

Katılımcıların yukarıda örnek olarak sunulan görüşleri ışığında Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde uygulanması esnasında bir takım ekonomik zorluklar yaşandığı söylenebilir. Bunlardan en belirginini ücretlerin velilerden istenmesidir. Bu sebeple ailesinin maddi durumu iyi olmayan ve bu programdan faydalanmak isteyen öğrenciler için programa kaydolmak mümkün olmamaktadır. Ayrıca bir katılımcının

vurguladığı gibi günümüz şartlarında bir velinin 1000 EURO program ücreti vermesi de çok kolay olmayabilmektedir. Ancak iyi yanından bakılacak olursa; bu programı veren özel okul ücretlerine kıyasla daha az bir ücretle, gönüllü olan öğrencilere uluslararası bir eğitim alma imkânı tanınmaktadır.

Tablo 9’a göre katılımcıların bazılarının (n=6) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak “herhangi bir sorun yaşanmadığı” görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu model uluslararası programların temelde yaşanan en önemli sorunlarından biri ekonomik zorluklardır. Ancak 2007 yılından beri böyle bir program tecrübesi aslında bu tip sorunlarla da başa çıkabilmeyi öğretiyor. Dolayısıyla kendine yeten bir bütçe imkânı vardır ve programı yönetmede herhangi bir sorun teşkil etmemektedir. (Y1)

Kendine yeten bir bütçe imkânı vardır ve programı yönetmede herhangi bir sorun teşkil etmemektedir. (Y2)

Ekonomik sorunlar, oluşturulan kendi bütçesiyle ortadan kaldırılmıştır. (Y5)

Bugüne kadar rastladığım ekonomik bir sorun olmadı. (Y5)

Ö2 ve Ö5 kodlu katılımcılar bu konuda görüş bildirmediği için bu alt kategori altında değerlendirilmiştir. Yukarıdaki görüşten hareketle Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde uygulama aşamasında ekonomik herhangi bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir. Özellikle yönetici olarak görev yapan katılımcıların görüşlerine göre, bu okullar zaten başka bir uluslararası programdan dolayı tecrübeli olmaları sebebiyle bütçe yönetme açısından bir sorun yaşanmadığı değerlendirilmektedir.

Tablo 9’a göre katılımcılardan birinin (n=1) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak “fikrim yok” görüşüne sahip olduğunu belirtmiştir.

Katılımcının bu konudaki görüşüne aşağıdaki ifade örnek olarak verilebilir:

Programın ekonomik boyutu idaremiz tarafından incelenmekte ve uygulanabilirliği kendileri tarafından değerlendirilmektedir. (Ö4)

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın kamu liselerinde uygulanması esnasında yaşanan “ekonomik” sorunları kısaca değerlendirmek gerekirse; katılımcıların bu konuda sorun “yaşanmadığı” ve “yaşandığı” konusunda ikiye bölündüğünü söylemek yanlış olmayacaktır. Yöneticiler ağırlıklı olarak ekonomik bir

sorun yaşanmadığı görüşünü dile getirirken, öte yandan özellikle öğretmenler ailerden ücret alınmasını bir sorun olarak adletmişlerdir.

Ekonomik sorunlar olduğunu kabul eden katılımcıların görüşleri ışığında programın okulda uygulanıyor olması ve ücretlerinin ancak veliler tarafından karşılanıyor olması bir ekonomik zorluk olmasının yanı sıra, maddi durumu elvermeyen öğrencileri olumsuz açıdan da etkileyebilen bir sorun olarak karşıya çıkabilmektedir. Yine de yukarıda da belirtildiği gibi böyle bir eğitimin (ücreti velilerden alınan) kamu liselerinde veriliyor olması okul öğrencileri açısından büyük bir şanstır.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Çevresel Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında ne gibi “çevresel” sorunlarla karşılaşıldığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Çevresel Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Herhangi bir sorun yaşanmamıştır.	9	Y1, Y2, Y5, Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6
Aileden ve öğrenciden kaynaklanan sorunlar	3	Y3, Y4, Ö8
Fikri yok	1	Ö7
Toplam	13	

Tablo 10'a göre katılımcıların çoğunluğunun (n=9) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak “herhangi bir sorun yaşanmamıştır” görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Uygulamada programı yeni tanıyan öğrenci ve veliler okulun genel iklimini takip etmek suretiyle çok fazla sorun çıkarmamakta ve her şeyi okulun plan ve programı bağlamında değerlendirmektedir. (Y1)

Bahsedilen konularla ilgili herhangi bir sorun ile karşılaşılmamıştır. (Y2)

Öğrenci ve veliler program hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirildiler. Süreçte okulun genel iklimini takip etmek suretiyle çok fazla sorun çıkarmamakta ve her şeyi okulun plan ve programı bağlamında değerlendirmektedir. (Y5)

Okul kültüründe hâlihazırda IB programı olduğu için, okulun zaten yeni bir uluslararası programa hazır olduğunu düşünüyorum fakat ailelerin henüz hazırlık yılında bu programla tanışıp kayıt yaptırmaya karar vermeleri için, uluslararası programlar konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. (Ö1)

Herhangi bir sıkıntı olmadı. (Ö3)

IGCSE Programı için çevresel bir sorunla karşılaşmadım. Hem okulun prestiji, hem okul personeli hem de öğrencilerin geleceği açısından bu program çok önemlidir. (Ö4)

Başta ailelerin programla ilgili bilgilendirilmesi gerekiyor ki koordinatörlük bunu yapıyor program seçilmeden önce ve program seçildiğinde düzenli olarak bilgilendirme toplantıları yapılıyor. Sonrasında ders bazında da öğrenciden beklentiler mutlaka en başta öğrenciye ve ailesine söyleniyor. (Ö6)

Ö2 ve Ö5 kodlu katılımcılar bu konuda görüş bildirmediği için bu alt kategori altında değerlendirilmiştir. Yukarıdaki görüşlerden hareketle Cambridge IGCSE programını kabul eden kamu liselerinde uygulama aşamasında çevresel herhangi bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir. Aksine hâlihazırda IB programı uygulandığı için ve velilere program hakkında kapsamlı bilgilendirme yapıldığı için adaptasyon kolay olmuştur.

Çelikten'e (2001) göre etkili bir okul olmanın yolu; aynı misyon, vizyon ve amaçlar, altında toplanmak, verimli ve işlevsel bir öğrenme ortamı yaratmak, öğrenme süreçlerini doğru bir şekilde izlemek, liderlik etmek, en iyiye ulaşma isteğine sahip olmak, öğrenciyi, öğretmeni ve tüm personeli okul hayatına adapte etmek, öğretmen – veli işbirliğini en üst düzeyde sağlamak ve güvenilir bir ortam yaratmaktan geçer. Cambridge IGCSE programı da yukarıda sayılan özellikleri gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Özellikle öğretmen – veli işbirliğinin yaşanan çevresel sorunları aşmadaki katkısı yadsınamaz.

Tablo 10'a göre katılımcıların bazılarının (n=3) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan çevresel sorunlara ilişkin olarak "ailelerden ve öğrencilerden kaynaklanan sorunlar yaşandığı" görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Ailenin çocuğu yetiştirme tarzı, çocuğun okul kültürüne ve disiplinine alışma süreci, uluslararası programın mantalitesini anlama ve kültürel beklentiler gerek öğrenciler gerekse ailelerde dönemsel sorunlar yaratmaktadır. (Y3)

Öğrencilerin bu programa seçilmesinde sorunlar olabiliyor. Bazı öğrencilerin bu programa katılmak için yabancı dil seviyeleri yetersiz oluyor. Öğrenciler yabancı dilini geliştirmek için bu programa katılmak istiyor ancak belli seviyenin (B1) altında öğrencileri kabul etmiyoruz. Bu öğrencilerin itirazları olabiliyor. Bazen de öğrenciler yoruluyor, sıkılıyor ve programdan ayrılmak istiyor. Çünkü ekstra çalışmalar yapmaları gerekiyor. (Y4)

İlk yıllarda Ulusal öğretim programına okuyan öğrenciler, IGCSE öğrencilerine ayrıcalık tanındığı fikrine kapılmışlardır. IGCSE öğretim programı gereği laboratuvarların bu öğrenciler tarafından aktif kullanılması, sözel ve İngilizce derslerinde yapılan yazılı ve sözlü sunumların çok olması IGCSE öğrencilerinin okul etkinliklerinde daha aktif rol alması gibi faktörler bu fikriyatın gelişmesinde etkili olmuştur. Veliler açısından herhangi bir olumsuzluk tarafımıza yansımamıştır. IGCSE derslerine girmeyen öğretmenlerin programın içeriğini tam olarak kavrayamamalarından dolayı bazı sıkıntılar yaşanmıştır. Örneğin öğrenci Beden Eğitimi dersine girmeyip laboratuvar da deney yapmaya gittiğinde bu durum devamsızlık noktasında sorun oluşturmuştur. Sınav sürelerinin uzun olmasından dolayı sınav gözetmenleri açısından sıkıcı bir durum olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca sınav kuralları gereği gözetmenlerden sınav süresince sürekli hareket halinden olmalarının istenmesi yine sıkıntı oluşturmuştur. IGCSE sınav dönemi, sınav salonunun bu sınavlara tahsis edilmesi ve öğrencilerin sınav dönemi boyunca derslere girmemeleri diğer branş öğretmenlerini rahatsız etmiştir. Çünkü haklı olarak yetiştirmeleri gereken öğretim programlarını yetiştirememeye endişesi taşımışlardır. (Ö8)

Katılımcıların yukarıdaki görüşlerinden hareketle Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde uygulanmasına yönelik aileden ve öğrenciden kaynaklanan birtakım sorunlar yaşandığı görülmüştür. Örneğin öğrencilerin bazılarında uluslararası bir eğitime hazır bulunuşluk seviyesinin iyi olmadığı gözlemlenmiştir. Zaman zaman bu eğitim öğrenciler arası bir statü seviyesi olarak görülmüştür.

Tablo 10'a göre katılımcılardan biri (n=1) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunlara ilişkin olarak "fikrim yok" görüşüne sahip olduğunu belirtmiştir.

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması esnasında yaşanan "çevresel" sorunlar kısaca değerlendirilecek olursa; katılımcıların çoğunun da belirttiği üzere bu programın uygulanması sırasında çevresel herhangi bir sorun yaşanmamış, aksine gerek ailelerden gerekse öğrencilerden olumlu tepkiler alınmıştır. Katılımcılar, programa kayıt yaptırılmadan önce aileleri programın faydaları açısından detaylı bir şekilde bilgilendirmesinin programın yürütülmesinde çok fazla çevresel sorun yaşanmamasını sağladığını öne sürmektedir.

Programın uygulanmasına ilişkin yaşanan çevresel sorunlara ise, çocukların ailede aldıkları eğitim anlayışı bu programın eğitim anlayışının farklılığı ve programın öğrenciler arasında bir statü sembolü haline gelmesi örnek olarak verilebilir. Ayrıca programın İngilizce tabanlı olması yabancı dil seviyesi düşük olan öğrenciler için de bir sorun teşkil etmiştir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Uygulanma Aşamasında Karşılaşılan Akademik Sorunlara İlişkin Görüşleri

Katılımcılara Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında ne gibi “akademik” sorunlarla karşılaşıldığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Akademik Sorunlar ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Öğrenciden ve öğretmenden kaynaklanan sorunlar	11	Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8
Öğretim programından kaynaklanan sorunlar	2	Ö2, Ö3
Toplam	13	

Tablo 11’e göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun (n=11) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan akademik sorunlara ilişkin olarak “öğrenciden ve öğretmen kaynaklanan sorunlar yaşandığı” görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Akademik olarak öğrenciler hazırlık sınıflarında oldukları için ortaöğretim öncesi temel öğretim kısmında hazır olarak bulunmamışsa öğrenciler zorluk yaşamaktadırlar. Hazırlık sınıflarında İngilizce olmasına rağmen bazı öğrenciler programa dâhil olsalar bile bazen yabancı dil derslerinde zorluk çekebiliyorlar. Sosyal Bilimler Lisesine giriş mahiyetindeki Global Perspectives dersi onları hem okul iklimine hem IBDP programına hazırlıyor. Buna fikir ve uygulama alanı bulunuyor ancak yeni bir perspektif olması açısından bazen sorun teşkil edebiliyor. (Y1)

Akademik olarak öğrenciler hazırlık sınıflarında oldukları için ortaöğretim öncesi temel öğretim kısmında hazır olarak bulunmamışsa öğrenciler zorluk yaşamaktadırlar. Hazırlık sınıflarında İngilizce olmasına rağmen bazı öğrenciler programa dâhil olsalar bile bazen yabancı dil derslerinde zorluk çekebiliyorlar. Sosyal Bilimler Lisesine giriş mahiyetindeki Global Perspectives dersi onları hem okul iklimine hem IBDP programına hazırlıyor. Buna fikir ve uygulama alanı bulunuyor ancak yeni bir perspektif olması açısından bazen sorun teşkil edebiliyor. (Y2)

Akademik olarak hazırbulunuşluk seviyeleri yetersiz olan öğrenciler programa adaptasyonda zorluk yaşamaktadırlar. Hazırlık sınıflarında İngilizce olmasına rağmen bazı öğrenciler programa dâhil olsalar bile bazen yabancı dil derslerinde zorluk çekebiliyorlar. (Y3)

Öğrencilerin yazmaları gereken makale ve ödevler oluyor. Okuma alışkanlığı olmayan ya da kültürel sermayesi düşük bazı öğrenciler bunları hazırlamakta zorlanıyor ve öğretmenleri yoruyorlar. (Y4)

Öğrencilerin yazmaları gereken makale ve ödevler oluyor. Okuma alışkanlığı olmayan ya da kültürel sermayesi düşük bazı öğrenciler bunları hazırlamakta zorlanıyor ve öğretmenleri yoruyorlar. (Y5)

Dil konusunda sıkıntı yaşayan öğrenciler akademik başarı konusunda da sıkıntı yaşıyor. Anlatılanları anlamakta zorlanıyor. (Ö1)

IGCSE Programı, anadil dersi dışında, tüm dersleri ingilizce verildiği bir programdır ve CEFR dil düzeylerine göre öğrencilerin en az B1 seviyesinde olmaları gerekir Şu ana kadar yalnızca ingilizce derslerini bu şekilde işleyen öğrenciler için bu akademik bir zorluk getirir. Öğrencilerin hem dil yeterliliklerini sağlamaları hem de konu içeriğine hâkim olmaları beklenir; ancak bu durumda istenen not baremine ulaşıp sertifikalarını alabilirler.

Ayrıca, öğrencilerin bu program içinde kendi ulusal programlarında gördükleri derslerden çok daha farklı dersler alırlar ve alışkın olmadıkları bir sistemde, daha araştırmacı, sorgulayıcı, analitik ve problem çözücü olmak durumundadırlar. Örnek olarak 'Global Perspectives' dersi verilebilir: bu ders içinde öğrencilerin verilen problemler karşısında yalnızca ulusal çerçevede değil küresel perspektifte düşünmeleri beklenir. (Ö4)

Akademik anlamda yetişmiş, bu programları yürütebilcek insan kaynağı sorunları oluyor. Öğrenci açısından ise; önceki eğitim hayatında ezber vs. sistemi ile yetiştiklerinden birtakım sorunlar olabiliyor. Program öğrenci merkezli, okuma ve araştıram becerilerine dayalı olduğundan bazı öğrenciler adaptasyon kısmında zorlanıyor. (Ö5)

Öğrenci adaptasyon ve motivasyon konusunda bazen problemler yaşayabiliyor. (Ö6)

Açıkçası öğrencilerimiz akademik anlamda başarılı çocuklar. Burada biz en çok zorlayan öğretmen ve öğrencilerimizin İngilizce yeterlilikleri. (Ö7)

Öğrenciler IGCSE soru tarzına alışkın olmadıklarından dolayı sorulara nasıl cevap vereceklerini bilemediler. Öğrenci sorunun cevabını biliyor fakat ya cevabı akademik terminoloji kullanmak yerine kendi cümleleri ile vermeyi tercih ediyor. Bu durum puan kaybetmesine neden oldu. Deney raporları yazma konusunda oldukça zorlandılar. Özellikle deneylerinin yorum bölümünde ne ve nasıl yazacaklarını bilemediler ve öğrenmeleri oldukça zaman aldı. Kütüphaneyi kullanma, akademik bir yayına ulaşma noktalarında zorlandılar. Akademik dürüstlük nedir? ne işe yarar? konularına gerektiği

gibi özen göstermekte zorlandılar. Öğrencilerimizin okulumuza gelirken girdikleri LYS sınav sistemi onların sadece cevaba odaklanmalarına sebep olduğundan dolayı “Neden? Niçin? Nasıl?” soruları karşısında zorluklar yaşadılar. (Ö8)

Katılımcıların çoğunun da hem fikir olduğu gibi Cambridge IGCSE Programının kamu liselerinde uygulanması esnasında en büyük akademik sorunun öğrencilerin ve öğretmenlerin İngilizce yeterliliklerinin sınırlılığı olduğu söylenebilir. Bu tarz bir programda dersler yabancı dil tabanlı olduğu için öğrencilerin zaman zaman zorlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca bu program öncesinde MEB programı doğrultusundan sunulan eğitime alışkın olan öğrencilerin, böyle bir farklı anlayıştaki programa ayak uydurmakta zorlanabilecekleri belirtilmiştir. Ateş (2011) IB Diploma programı ile coğrafya dersinin içeriğini incelediği çalışmasında programın faydalandığı kaynakların ağırlıklı bir şekilde İngilizce olması ve öğretmenlerin çoğunun yabancı dil seviyesinin çok iyi olmaması sebebiyle uygulama esnasında zorluklar yaşandığını belirtmiştir. Benzer sorunların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın uygulanma aşamasında da yaşandığı görülmektedir.

Tablo 11’e göre katılımcılardan ikisinin (n=2) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı’nın uygulanma aşamasında yaşanan akademik sorunlara ilişkin olarak “öğretim programından kaynaklanan sorunlar yaşandığı” görüşüne sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Okulumuzda birinci yabancı dilin İngilizce olması ve bu yüzden Fransızcanın ikinci yabancı dil olarak okutulması, öğrencilerin Fransızca dersine karşı ilgi ve tutumlarını düşürmektedir. Öğrenciler İngilizce’ye kıyasla Fransızca’ya daha az maruz kalmaktadırlar. (Ö2)

Ders içerikleri ile ilgili sıkıntı çekildi. Çünkü IGCSE’de ele alınan öğretim programı ne üniversitede ne de sonrasında işlenen konuları kapsamıyor. (Ö3)

Katılımcıların ikisine göre ulusal ve uluslararası öğretim programı ve uygulama farklılıkları akademik açıdan bir sorun olarak ifade edilmiştir.

Katılımcıların Cambridge IGCSE Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzledikleri Yollar ile İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde yönetici ve öğretmenlere Cambridge IGCSE programının kamu liselerinde uygulanma aşamasında yaşanan sorunları aşmak için izledikleri yollara ilişkin sorular sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt kategorilere göre dağılımı Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Katılımcıların Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın Uygulanma Aşamasında Yaşanan Sorunları Aşmak İçin İzlediklere Yollara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

<i>Alt Kategoriler</i>	<i>N</i>	<i>Katılımcılar</i>
Ek dersler ve eğitimler verilmiştir.	7	Y1, Y2, Y3, Y5, Ö2, Ö4, Ö7
İki öğretim programını birleştirmeye ve IGCSE programına motivasyonu ve adaptasyonu artırmaya yönelik uygulamalar yapılmıştır.	4	Ö1, Ö3, Ö5, Ö8
Ödeme kolaylığı ve burs imkânı sağlanmıştır.	2	Y4, Ö6
Toplam	13	

Tablo 12’ye göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun (n=7) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunları aşmak için izlediklere yollarda “ek dersler ve eğitimler verilmiştir” görüşünü ileri sürdükleri belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu programı uygularken bürokratik bir engel olmamakla birlikte içerik yükünü azaltmak ya da kolaylaştırmak adına ilave kurs ve ders programları yaparak tüm sorunların üstesinden gelmeye çalışan bir anlayış biçimini uygulamaya koyuldu. (Y1)

Söz konusu branşlarda ilgili kişileri gerekli eğitimlere tabii tutmak suretiyle akademik sorunlar çözülmeye çalışılmıştır. (Y2)

Bütün branşlarla ilgili yaz okulu açmak suretiyle öğrencilerin tüm eksiklikleri tamamlanmaktadır. (Y3)

Bu programı uygularken bürokratik bir engelle karşılaşmadık. Fakat öğrencilerin yükünü azaltmak ya da kolaylaştırmak için ilave kurs ve ders programlarıyla onları destekledik. (Y5)

Instute Français ile işbirliği içerisindeyiz, öğrencilerin etkinliklere (Fransız Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen) katılımını sağlamaktayız. Kullanabileceği uygulamalar, internet siteleri, podcastler, youtube kanalları vb. kaynakları nasıl kullanabilecekleri hakkında bilgilendirme yapıyoruz. (Ö2)

IGCSE Programı öncesinde öğrenciler hazırlık sınıflarına dâhil olmakta ve dil yeterliliklerini artırmaktadırlar. Bunun yanında, katıldıklarını konferans, seminer ve projeler aracılığı ile globak konulara aşinalık kazanmakta ve okudukları ve analiz ettikleri kitaplar ve makalalar ile görüş açılarını geliştirmektedir. (Ö4)

Bunun için hafta sonu DYK kurslarını kullanıyoruz. Özellikle laboratuvar çalışmalarını bu zamanlarda yapmaya çalışıyoruz. (Ö7)

Katılımcıların yukarıda da belirttiği gibi programın uygulanmasında yaşanan sorunlar genellikle akademik hazır bulunuşlukla ilgili olduğu için, bu kapsamda çözüm yollarına gidilmiş ve genel olarak ek ders yöntemi tercih edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin ve öğrencilerin programa uyumunu kolaylaştıracak şekilde eğitimlere tabi tutulması sağlanmıştır.

Tablo 12'ye göre katılımcıların bazılarının (n=4) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunları aşmak için izledikleri yollarda "iki öğretim programını birleştirmeye ve IGCSE programına motivasyonu ve adaptasyonu artırmaya yönelik uygulamalar yapılmıştır" görüşünü ileri sürmüşlerdir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Öğrencilerin motivasyonlarını artırmaya yönelik konuşmalar yaptık. Ayrıca dil öğretmenleri ile iletişime geçerek öğrenciler için neler yapabileceğimizi konuştuk. (Ö1)

Planlamayı her iki programı kapsayıcı şekilde yaptık. (Ö3)

Öğretmen ihtiyacı özel sektörden alınıp, öğrenciler de zamanla sistemin içindeki sürece ayak uydurmuşlardır. (Ö5)

Diğer branş öğretmenleri ile sık sık toplantılar yapılarak IGCSE programının kazanımları iyi bir şekilde anlatılmıştır. İlk mezunlarımızla birlikte öğrencilerimizde görülen olumlu değişiklikler tüm öğretmenler tarafından daha net gözlenmiş ve programın etkinliği ortaya çıkmıştır. Bu başarıda programın etkinliği tüm öğretmenler tarafından kabul görmüştür. Ulusal öğretim programındaki öğrencilerin daha fazla sosyal aktivitelerde yer almaları sağlanarak IGCSE öğrencileri ile daha yakın temasta olmaları sağlanmıştır. Ayrıca iki dönem Türkçe dersinden Dünya Birincisi çıkartmış olmamız programa karşı duyulan ilginin atmasına neden olmuştur. Bu başarı bu tür sorunları çözmede etkili olmuştur. (Ö8)

Katılımcıların belirttiği görüşler kapsamında Cambridge IGCSE Programının uygulanma aşamasındaki karşılaşılan sorunlara çözüm yolu olarak her iki öğretim programını birleştirmek gösterilebilir. Ayrıca programın devamlılığını sağlamak ve öğretmenlerin motivasyonunu yükseltmek adına çeşitli toplantılar organize edilebilir. Öğrenci ve ailelerin de gerek motivasyonunu gerekse programa uyumunu arttırmak amacıyla kendileri sık sık bilgilendirilerek programın faydaları üzerinde durulabilir.

Tablo 12'ye göre katılımcıların bir kısmı (n=2) Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın uygulanma aşamasında yaşanan sorunları aşmak için izlediklere yollarda "ödeme kolaylığı ve burs imkânı sağlanmıştır" görüşüne sahip olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki ifadeleri örnek olarak verilebilir:

Bu durumda bazen burs buluyoruz ya da diğer velilerden aldığımız katkılarla bu öğrencilerin de katılımını sağlıyoruz. (Y4)
Öğrencilerin burs bulması sağlanabilir ki biz de öğrencilerimize yardımcı olmaya çalışıyoruz. (Ö6)

Katılımcılar tarafından programın uygulanması esnasında yaşanan ekonomik sorunları aşmak adına öğrencilere burs imkânı sağlanabilir görüşü ileri sürülmüştür. Bu tarz maliyetli bir programın önemli sorunlarından biri olan ekonomik sorunları aşmak hem programın devamlılığı hem de öğrenciler açısından benimsenmesi açısından önemlidir.

Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse; eğitimde sürdürülebilir kalite anlayışının tesis edilmesinde akreditasyon sürecinin ve uluslararası akreditasyon kuruluşlarının önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Uluslararası akreditasyon sürecinden başarıyla geçerek akredite olan her düzeydeki eğitim kurumunun tüm paydaşlarının beklentilerini önemli oranda karşılayacağını belirtmek yanlış olmayacaktır. Akredite olan kurumlardaki öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerine, öğretmenlerin ise mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağlayacaktır. Diğer yandan devletin ve toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetişmesi için eğitim kurumlarının belli standartları sürdürülebilir biçimde sağlamasının önemi açıktır. Ayrıca çağımızın değişen şartlarına ayak uydurabilecek bireylerin yetişmesinde, uluslararası düzeyde bir eğitimin alınması neredeyse olmazsa olmazdır. Bu eğitim de uluslararası akreditasyona sahip bir eğitim programı ile verilebilir.

Eğitimde fırsat eşitliği için devlet tarafından sunulan asgari imkânların ülke genelinde (özellikle düşük gelirli ailelerin çocuklarına) tam anlamıyla sağlandığı

söylenemez. Türkiye’de söz konusu akreditasyonlara sahip programlar kapsamında eğitim veren okulların büyük çoğunluğu özel okullardır. Bu duruma bağlı olarak uluslararası düzeyde eğitim alan birey sayısı da kısıtlı olmaktadır. Oysa ki kamu okullarında da uluslararası geçerliliğe sahip eğitim programları uygulanarak bu programlardan yararlanan öğrencilerin sayısı önemli ölçüde artırılabilir.

Bu çalışma kapsamında yönetici ve öğretmenlerin görüşlerine göre uluslararası bir programı kabul etme ve uygulamanın bürokratik ve yasal açıdan çok fazla bir sorun teşkil etmediği görülmektedir. Aynı cümleler çevresel sorunlar için de kurulabilir. Programın kabul edilme aşamasında en önemli sorun olarak genellikle devlet okulu olmanın verdiği kaynak sıkıntısından kaynaklanan ekonomik sorunlar olduğu söylenebilir. Kamu liseleri ekonomik sıkıntıları aşmak için çeşitli yollara başvurmuşlardır. Bunlardan en yaygın olanı ise öğrencilerin programa gönüllülük esasına göre başlatılması ve bu nedenle de program ücretinin öğrenci velilerine ödetilmesidir. Bu çözüm ilk başta devlet okulunda eğitim için para ödenmesi gibi gözükse de, aynı uluslararası eğitimin özel okullarda çok daha fazla bir mali götürü ile verildiği düşünüldüğünde devlet okulunda okuyan öğrenciler için çok önemli bir fırsat olduğu görülmektedir. Sadece program ücretini ödeyerek böyle bir uluslararası eğitimin verilebiliyor olması diğer kamu liseleri için de örnek olmalıdır.

Programın uygulanma aşamasında ekonomik sorunların yanısıra programın yabancı dil tabanlı olması sebebiyle öğrenci ve öğretmenlerin İngilizce seviyeleri kaynaklı da birtakım sorunlar yaşanmıştır. Bu problemler de okul yönetimleri tarafından gerekli eğitimler ve ilave dersler ile aşılmaya çalışılmıştır. Yine akademik bir sorun olarak ulusal ve uluslararası öğretim programlarının uyuşmazlığı ileri sürülebilir. Güler ve Yaltırık’ın (2011) erken çocukluk eğitiminde ilk yıllar programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi konulu çalışmalarında, mevcut ulusal öğretim programı ile IB programının uyuşmayan kısımlarının olmasının ve planlama sürecinin çok zaman almasının sorun teşkil ettiği belirtilmiştir. Benzer uluslararası programlarda da yaşanan bu sorunu aşmak için ise, iki öğretim programı bir arada verilmeye çalışılmış zaman yetersizliğinden dolayı haftasonu dersleri ve yaz okullara devreye sokulmuştur.

Kamu liselerinde okuyan öğrencilerin öncelikli hedefi yurt içinde iyi bir üniversiteye yerleşmek olduğundan Cambridge IGCSE gibi bir programı uygulamayı öğrencilere ve velilere kabul ettirmek bir hayli zor olabilir. Bu kapsamda okul yönetimleri ve program koordinatörleri tarafından programın faydaları, öğrenciye katacakları velilere kapsamlı bir şekilde anlatılarak ikna edilmeye çalışılmıştır. Bu araştırma bulguları ışığında

kamu liselerinin Cambridge IGCSE gibi uluslararası programları, doğru bir planlama, kararlılık ve fedakârlık ile uygulayabilecekleri söylenebilir. Bu sayede maddi durumları çok iyi olmayan, en azından özel okullara gidecek kadar iyi olmayan ailelerin çocukları uluslararası seviyede bir eğitim almış olur.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

1. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde kabul edilmesi aşamasında ulusal ve uluslararası öğretim programı uyumsuzluğu dışında çok fazla bir sorun yaşanmamıştır. Bu uyumsuzluğu aşmak adına iki müfredatın bir arada uygulanacak şekilde bir planlama yapılmıştır. Programın kabul edilmesine ilgili mevzuat izin vermektedir, sadece Bakanlığın bilgilendirilmesi gerekmektedir.

2. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının ücretlerinin yüksek olması ve bu ücretlerin veliler tarafından ödenmesi sorun yaratmıştır.

3. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde kabul edilmesi aşamasında çevresel olarak programın öğrenciler arası bir statü göstergesi olarak görülmesi ve programa devam eden öğrencilere ayrıcalık tanınıyormuş algısı oluşturmada dışında çok fazla bir sorun ile karşılaşılmamıştır.

4. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının uygulanmasında ulusal ve uluslararası öğretim programı uyumsuzluğunu aşmak adına; iki öğretim programının bir arada uygulanabilmesine elverecek bir ders programı hazırlanmış ve yoğunluğun aşılması amacıyla ilave dersler, haftasonu kursları ve yaz okulları açılmıştır. Program ücretleri ise gönüllük esasına göre programa başlayan öğrencilerin velilerinden alınarak öğrencilerin uluslararası eğitim alması sağlanmıştır. Programa yönelik öğretmen eğitimleri ise idare tarafından sağlanmıştır.

5. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması aşamasında karşılaşılan bürokratik ve yasal sorunlar ulusal ve uluslararası öğretim programı uyumsuzluğu, IGCSE uygulamadaki zaman yetersizliği ve öğretmen kadrosu oluşturmakta yaşanan zorluklardır. Ayrıca üniversite sınavı kaygısı sebebiyle hem

ulusal hem de uluslararası öğretim programlarını öğrencilerin benimsemesinde zaman zaman sorunlar yaşanmıştır.

6. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması aşamasında karşılaşılan ekonomik sorunlar; velilerden ücret talep edilmesi, velilerin maddi durumunun iyi olmayışı ve okulların kaynak sıkıntısı çekmesidir.

7. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması aşamasında çok fazla bir çevresel sorun yaşanmamış olmakla birlikte programın aileler ve öğrenciler tarafından tam olarak benimsenmemesi ve öğrenciler arasında statü sembolü olarak görülmesi gibi sorunlar yaşanmıştır.

8. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması aşamasında karşılaşılan akademik sorunlar; öğrencilerin hazır bulunuşluk ve İngilizce seviyelerinin düşüklüğünden ve öğretmenlerin İngilizce seviyelerinin düşüklüğünden kaynaklanan sorunlar yaşanmıştır.

9. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde uygulanması aşamasında bürokratik ve yasal sorun olarak görülen öğretim programı uyumsuzluğunu aşmak adına öğrencilere programa yönelik ek dersler açılmış, haftasonu ilave dersler konulmuş, yaz okulları açılmış, yabancı dil enstitüleri ile işbirliği yapılmış ve konferans, seminerler ile çeşitli projelere katılmaları sağlanmıştır. Ekonomik sorun olarak görülen maddi durum yetersizliği sorunu aşmak için öğrencilere burs bulma yoluna gidilmiş veya nispeten maddi durumu iyi olan velilerin yaptığı katkılar ile ekonomik sorunlar aşılmaya çalışılmıştır.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak geliştirilen uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

Uygulayıcılara yönelik öneriler şunlardır:

1. Cambridge IGCSE Programı'nı uygulayan kamu liseleri, programın kabul edilme ve uygulanma sürecinde elde ettikleri deneyimlerini ve kazanımları programı yeni uygulayacak kamu liseleri ile paylaşmaları sağlanmalıdır.

2. Cambridge IGCSE Programı'nı kabul için hazırlık sürecinde okullar ilgili mevzuatı iyi araştırmalı, programa akreditasyon için gerekli olacak şartların sağlanmasına

yönelik kapsamlı bir planlama yapılmalı ve programı uygulayan diğer okullardan yardım almalıdır.

3. Cambridge IGCSE Programı'nın kabul edilmesi ve uygulanması aşamasında program ücretlerinden kaynaklanan ekonomik sorunların önüne geçilebilmesi için öncelikle ilave kaynak ve burs arayışına gidilmelidir. Programın faydaları ailelere ve öğrencilere ayrıntılı bir şekilde anlatılmalarak, velilerden programın ücreti gönüllük esasına dayalı olarak talep edilmelidir.

4. Cambridge IGCSE Programı'nın uygulanış biçimi öğrenci ve ailelere ayrıntılı bir şekilde anlatılmalı, öğrencilerin ve ailelerin programı içselleştirmeleri sağlanmalıdır. Programın sağlayacağı avantajları içeren etkinlikler sık sık tekrarlanarak öğrencilerin motivasyonları üst seviyede tutulmalıdır.

5. Ulusal öğretim programı ile Cambridge IGCSE Programı'nda derslerin işleniş biçimleri farklı olduğundan, program uygulanmaya başlanmadan önce öğretmen kadrosuna gerekli eğitimler eksiksiz verilmeli ve iki öğretim programının bir arada yürütülmesine yönelik kapsamlı bir planlama yapılmalıdır.

Araştırmacılara yönelik öneriler şunlardır:

1. Cambridge IGCSE Programı dışında başka uluslararası bir program uygulayan kamu liselerinde bu programın kabul edilme ve uygulanması aşamasında yaşanan sorunlara yönelik araştırmalar yapılmalıdır.

2. Cambridge IGCSE Programının İstanbul ili dışındaki kamu liselerinde de uygulanabilirliğine yönelik araştırmalar yapılmalıdır.

3. Cambridge IGCSE Programı'nı uygulayan özel okullar ile kamu okullarında programın uygulanmasında karşılaşılan sorunları karşılaştıran araştırmalar yapılmalıdır.

4. Cambridge IGCSE Programı uygulayan kamu liselerinden mezun olan öğrencilerin programın işleyişine ilişkin görüşlerini ortaya koyan araştırmalar yapılmalıdır.

5. Cambridge IGCSE Programını yurt dışında uygulayan devlet okullarında, bu programın kabul edilme ve uygulanma aşamalarında yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözüm yollarına ilişkin karşılaştırmalı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Aktan, C. C. (2007). Değişim Çağında Yükseköğretim. *Yükseköğretimde Akreditasyon* (Eds. C.C. Aktan ve U. Gencel). İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Ateş, M. (2011). Türkiye’de IBDP (Uluslararası Bakalorya Diploma Programı) ve Coğrafya İçeriği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 111–134.
- Balcı, A. Aydın, Ğ. Yılmaz, K. Memduhoğlu, H.B, Apaydın, Ç. (2007). Türk Eğitim Sisteminde İlköğretimin Yönetimi ve Denetimi: Mevcut Durum ve Yeni Perspektifler. *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Ankara: TED
- Bıkmaz, F.H. (2006) Yeni İlköğretim Programları ve Öğretmenler, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 100–101.
- Büyükgenç, F. (2014) Uluslararası Bakalorya Diploma Programları Mezunlarının Programa İlişkin Görüşleri. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bridge, B. (2003). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Cambridge IGCSE. <http://www.cie.org.uk/> adresinden 22.08.2017 tarihinde erişilmiştir.
- Cambridge IGCSE Tanım Kitapçığı (2018). Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi, İstanbul.
- CSE. <http://www.tedronesans.k12.tr/> adresinden 29.05.2017 tarihinde erişilmiştir.
- CIS. <http://www.cois.org/> adresinden 28.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
- Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005) Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3(1), 55–66
- Çelikten, M. (2001). Etkili Okullarda Karar Süreci. *Erciyes Eğitim Dergisi*, 1(11), 1–12.
- Çetin, K. (2007). MEB Okullarında Kalite Yönetimi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Alan Araştırması. Yayımlanmış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Demir, N.K. (2009). Uluslararası Bakalorya Programı’na İlişkin Yönetici, Öğretmen, Veli ve Mezun Görüşleri. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

- Demirer, V. (2002). Uluslararası Bakalorya (IB) Programı Uygulayan Özel Okullarda Çalışan Öğretmenlerin Bu Programa Karşı Olan Tutumlarının İş Tatminine Yansıması. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Doğan, İ. (2004). *Toplum ve Eğitim*, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Doğan, İ. (1999). Eğitimde Kalite ve Akreditasyon Sorunu: Eğitim Fakülteleri Üzerine Bir Deneme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 5(4), 477–502.
- Erişen, Y. (2003). Toplam Kalite Sistemini Oluşturmada Temel Aşama: Standartların Belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 285–301.
- Fındıkcı, İ. (1996). Öğreten Okuldan Öğrenen Okula. *Yeni Türkiye*, 7, 140–142.
- Güler, T. ve Yaltrık, İ. (2011). Erken Çocukluk Eğitiminde İlk Yıllar Programının Öğretmen Görüşleri ile İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 266–280.
- Gültekin, M. ve Anagün, Ş.S. (2006). Avrupa Birliği'nin Eğitimde Kaliteyi Belirleyici Alan ve Göstergeleri Açısından Türk Eğitim Sisteminin Durumu. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 145–170.
- Günlü, E. (2000). *Akreditasyon Süreci*. İzmir: Doktora Ders Semineri, Dokuz Eylül Üniversitesi
- Hesapçıoğlu, M. (2006). Eğitim Kurumlarında Kalite Olgusu ve Kalite Güvence sistemleri. *MÜ Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23, 143–160.
- Huberman, M. A. & Miles, M. B. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook (second edition b.)*. London, New Delhi, Tousand Oaks: SAGE Publications
- IB. <http://www.ibo.org/> adresinden 01.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Kavak, Y. (1999). Öğretmen Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Doğru: Standartlar ve Akreditasyon. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (19), 313–324.
- Limenya, 2019. *IB ile Cambridge IGCSE Arasındaki Farklar*. <http://www.limenya.com> adresinden 29.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Meadows, P.L (2017). International education for all: The implementation of an international baccalaureate program into a rural high school. Unpublished Master Dissertation, Capella University, USA.
- NEASC. <https://www.neasc.org/> adresinden 01.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Özdemir, S. M. (2007). Öğretim Süreçlerinde Toplam Kalite İlkelerinin Uygulanmasının Öğrencilerin Tutumlarına ve Başarılarına Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 521–536.

- Öztuna, V. (2014). Eğitimde Akreditasyonun Önemi. *TOTBİD Dergisi*, (13), 478–480, Doi: 10.14292/totbid.dergisi.2014.57
- Peker, Ö. (1996). Eğitimde Kalite ve Akreditasyon. *Amme İdaresi Dergisi*, 29(4), 19–39.
- Sağiroğlu, Ş., Orhan, E., Güllü, A. Tataroğlu, A., Benli, Ç.K., Yücel Işıldar, A.G. ve Udum, Y. (2015). Lisansüstü Eğitimde Akreditasyon Raporu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Sağlam, M., Çıray, F. ve Özudoğru, F. (2011). Avrupa Birliği eğitim politikaları ve Türk Eğitim Sistemi'ne Etkileri. *Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 87–109
- Taşkın, P. (2014). Ortaöğretim Okulları Öğrencilerine Yönelik Disiplin Düzenleme ve Uygulamalarının Çocukların Temel Hak ve Özgürlükleri Bağlamında Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- TED Ankara, 2019. *Uluslararası Bakalorya Diploma Programı* <http://www.tedankara.k12.tr> adresinden 29.11.2019 tarihinde erişilmiştir.
- TED Rönesans, 2019. *Uluslararası Bakalorya Diploma Programı* <http://www.tedankara.k12.tr> adresinden 30.11.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu (TDK). *Büyük Türkçe Sözlük*. http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts adresinden 19.05.2017 tarihinde yararlanılmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek 1. Görüşme Formu

CAMBRIDGE IGCSE ULUSLARARASI AKREDİTASYON PROGRAMININ KAMU LİSELERİNDE KABUL EDİLME VE UYGULANMA SÜRECİNE İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ GÖRÜŞME FORMU

Sayın yöneticim/ öğretmenim,

Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu liselerinde “kabul edilme” ve “uygulanma” sürecine ilişkin bir araştırma yapıyorum. Bu araştırmayla Türkiye’deki uluslararası akreditasyon programlarından Cambridge IGCSE programını uygulayan kamu liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin bu programın okullarında akredite olma ve uygulanma sürecinde yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktayım. Sorularına vereceğiniz yanıtlar sadece bu araştırmanın raporunda kullanılacak, elde edilen bilgiler topluca değerlendirilecek, görüşler anonimleştirilecek ve kimliğiniz kimseyle paylaşılmayacaktır. Görüşmenin yaklaşık 15 dakika gibi bir süre alacağını düşünüyorum. Bilgi kaybını önlemek amacıyla izninizle görüşmeyi kayıt altına almak istiyorum. İşbirliği ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

İzninizle araştırmada yer alan soruları sormaya başlıyorum.

Emir ERSOY

Görüşme No:

Görüşme Yapılan Yer:

Tarih:

Başlama Saati:

Bitiş Saati:

1. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

Göreviniz: () Yönetici () Öğretmen

Hizmet Süreniz: () Cambridge Okulu ... yıl () Diğer Okullar yıl

Öğrenim Durumunuz: () Lisans () Tezli Yüksek Lisans () Tezsiz Yüksek Lisans ()
Doktora

2. BÖLÜM

GÖRÜŞME SORULARI

1. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın okulunuzda **kabul edilmesi (akreditasyon)** fikri nasıl oluştu? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi örneklerle açıklayınız?

2. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'na okulunuzda **akredite olma** aşamasında;

a) Ne tür “bürokratik ve yasal” sorunlarla (Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programını da uygulama zorunluluğu vb.) karşılaştınız? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi açıklayınız.....

b) Bu “bürokratik ve yasal” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen örneklerle anlatır mısınız?.....

c) Ne tür “ekonomik” sorunlarla (sertifika ücretleri vb.) karşılaştınız? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi açıklayınız?.....

ç) Bu “ekonomik” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi örneklerle açıklayınız?.....

d) Ne tür “çevresel” (ailenin bakış açısı, okul kültürü vb.) sorunlarla karşılaştınız? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi açıklayınız.....

e) Bu “çevresel” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen örneklerle anlatır mısınız?.....

3. Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programı'nın okulunuzda uygulanması aşamasında;

a) Ne tür “bürokratik ve yasal” sorunlarla (Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programını da uygulama zorunluluğu vb. gibi) karşılaştınız? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi açıklayınız.....

b) Bu “bürokratik ve yasal” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi örneklerle açıkla-
mısınız?.....

c) Ne tür “ekonomik” sorunlarla (sertifika ücretleri vb.) karşılaştınız? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi
açıklayınız.....

ç) Bu “ekonomik” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi örneklerle anlatır-
mısınız?.....

d) Ne tür “çevresel” (ailenin bakış açısı okul kültürü vb.) sorunlarla karşılaştınız? Lütfen açıkla-
mısınız?.....

e) Bu “çevresel” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen örneklerle açıkla-
mısınız?.....

f) Ne tür “akademik” sorunlarla (öğrencilerin adaptasyonu vb.) karşılaştınız? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi açıkla-
mısınız?.....

g) Bu “akademik” sorunları aşmak/çözmek için ne tür yollar izlediniz? Lütfen bu konudaki görüşlerinizi örneklerle açıkla-
mısınız?

.....

Katkılarınız için teşekkürler...

Ek 2. Görüşme İzni Formu

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, “Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulanma Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen görüşleri” adıyla Emir ERSOY tarafından yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Bu araştırmayla Türkiye’deki uluslararası akreditasyon programlarından Cambridge IGCSE programını uygulayan kamu liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin bu programın okullarında akredite olma ve uygulanma sürecinde yaşanan sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Nedeni: O Bilimsel araştırma O Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler):

Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi Kartal/İSTANBUL
Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi Bahçelievler/İSTANBUL

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Emir ERSOY

İletişim Bilgileri

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.../.../.....

İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

EK 3. Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.3872806

21/02/2020

Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi.

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) Ankara Üniversitesinin 24.10.2019 tarihli ve 4318 sayılı yazısı.
b) Bakanlığımızın 21.01.2020 tarih ve 1563890/ 2020/2 No'lu genelgesi
c) Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 20.02.2020 tarihli tutanağı,

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Emir ERSOY'un "Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının Kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulama Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri" konulu tezi kapsamında, ilimiz Kadıköy ilçesi Atatürk Fen Lisesi, Beşiktaş ilçesi Kabataş Erkek Lisesi, Kartal ilçesi Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Bahçelievler ilçesi Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesinde görev yapan öğretmen ve idarecilere; yarı yapılandırılmış görüşme formunu uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1- Genelge.
2- Komisyon Tutanağı.

OLUR
21/02/2020

Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmam Ökten Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanzade Mehmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sg034@meb.gov.tr

Bilgi İçin Aydın BALTA VHKİ
Tel: (0 212) 364 34 00-3628

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.3938594
Konu : Anket Araştırma İzni

24.02.2020

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: a) 24.10.2019 tarihli ve 4318 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 21.02.2020 tarihli ve 3872806 sayılı oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Emir ERSOY'un "Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının Kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulama Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri" konulu araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarınıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 30 gün içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Timar TUĞRAL
İl Millî Eğitim Müdürü a.
Şube Müdürü

EK:
1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

**İSTANBUL İLİNDE CAMBRIDGE ICGSE PROGRAMINI
UYGULAYAN KAMU LİSELERİ
(GÖRÜŞME YAPILACAK OKULLAR LİSTESİ)**

İstanbul Atatürk Fen Lisesi Kadıköy/İSTANBUL
Kabataş Erkek Lisesi Beşiktaş/İSTANBUL
Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi Kartal/İSTANBUL
Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi Bahçelievler/İSTANBUL

EK 4. Etik Kurul Onayı

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ**

Karar Tarihi : 04/11/2019

Toplantı Sayısı : 13

Karar Sayısı : 382

382- Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Emir Ersoy**'un "Cambridge IGCSE Akreditasyon Programının Kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulama Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri" başlıklı tezi ile ilgili 11/10/2019 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Emir Ersoy**'un "Cambridge IGCSE Akreditasyon Programının Kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulama Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

BENZERLİK BİLDİRİMİ

“Cambridge IGCSE Uluslararası Akreditasyon Programının Kamu Liselerinde Kabul Edilme ve Uygulanma Sürecine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri” başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) “Kapak, Önsöz, Özet, İçindekiler, Kısaltmalar/ Simgeler Sayfası, Tablolar Dizini, Şekiller Dizini, Dipnotlar, Kaynaklar, Ekler, Özgeçmiş” (2) “Tırnak içinde ve blok olarak verilen (doğrudan) alıntılar” (3) “Yedi sözcüğe kadar olan benzerlik/örtüşme içeren metin kısımları” (4) “Öğrencinin lisansüstü tezi ile ilgili yapmış olduğu yayınlar ile yararlandığı mevzuat metinleri” dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 01.04.2021
Gönderim Numarası	: 1548030845
Sayfa Sayısı	: 70
Sözcük Sayısı	: 16969
Karakter Sayısı	: 124121
Benzerlik Oranı	:%8
Savunma Tarihi	:12.03.2021

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı’na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu bildirimin ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin **%10**’dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin ve tek bir kaynakla eşleşme oranının **%2**’yi geçtiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı: Emir ERSOY

Tarih: 02.04.2021

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı :Emir ERSOY

E-Posta Adresi :

İş Deneyimi :

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Kursiyer Subay	Hava Teknik Okullar K.lığı/İzmir	2010-2011
Giy.Kuş.ve Teç.Ynt.Sb.	11 ‘inci Hv.Ulş.Ana Üs K.lığı/Ankara	2011-2015
Satınalma Komisyon Başkanı	Sıhhiye Orduevi Müdürlüğü/Ankara	2015-2016
Karargah İkmal Subayı	Anıtkabir Komutanlığı/Ankara	2016-2017
Yönetim ve Geliştirme Amiri	11 ‘inci Hv.Ulş.Ana Üs K.lığı/Ankara	2017-2018
Ykt.,Aky.ve Mad.Yağ.Ynt.Sb.	Hava Lojistik Komutanlığı7Ankara	2018-Hâlen

Akademik Bilgiler

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Elektronik Mühendisliği	Hava Harp Okulu	2006-2010